

DIRVA

THE FIELD

Gegužės mėn. 20 d.
Gegužės-May 14, 1953
Cleveland, Ohio

Sukaktuvininkas JUOZAS BAČIŪNAS, švenčias 60 metų garbingo gyvenimo sukaktį. Minėjimas įvyksta Clevelande, Cleveland Hotel, gegužės mėn. 16 d. 7:30 val. Rengia Tautinė Sąjunga. Juozas Bačiūnas visuomenininkas, laikraščių ir knygų leidėjas, labdarys, tremtinių gelbėtojas, spaudos rėmėjas, o kaip jis pats sakosi — tik ūkininkas.

Dariau tai, kas dera daryti geram lietuvių vaikui...

Žymiam lietuvių visuomenės veikėjui, kultūrininkui buvusiam laikraščio leidėjui, kelių didelių vasarinių savininkui Juozas Bačiūnas gegužės 25 d. sueina garbingo amžiaus 60 metų sukaktį, kuri iškilmingai švenčiama Clevelande, gegužės 16 d. kartu su švenčia ir Amerikos lietuvių visuomenė, didžiuliamasi jo asmeniu, nuveiktais darbais.

Ir kai ta proga Dirvos bendradarbis, norėdamas skaitytojus supažindinti su Jubilato gyvenimu ir veikla kreipėsi į jį keliais klausimais, Juozas Bačiūnas, kuris yra iškalbus, šį kartą buvo labai santūrus ir trumpai atsakinėjo į klausimus. Ir tai ne dėl to, kad neturėjo laiko (lietuviškiems reikalams jis jo visados suranda), bet nenorėdamas apie save daug kalbėti. Žodžius reikėjo pešti pešti ir į daugelį klausimų tik trumpai atsakė, padariau tai, ką turi padaryti geras lietuvių vaikis. Ir kai pakartotinai, gal ir per įkyriai priminus, jog jis remia vieną ir kito mokslininko bei kultūrininko darbus, Bačiūnas nukreipia kalbą, nebeleidamas apie tai prisiminti.

Po trumpo pasikalbėjimo prie stalo, išėjome pasivaikščioti. Tabor sodyba pasipuošusi žaliu kėlimu ir žiedais. Sustojame prie putojančio upelio.

— Idomu būtų patirti, kada Tamsta atvykote į Ameriką ir kokios buvo įsikūrimo sąlygos? — Buvau tada 2 metų amžiaus ir man reikalingo pieno, manau, turėjau užtektinai.

— O kada įsijungėte į lietuvišką veiklą?

— Būdamas 12 metų amžiaus.

— Ir kaip sekėsi dirbti laikraščio leidėjo ir spausdininko darbus?

— Gana sekmingai.

— Kas paskatino eiti į biznį ir kur glūdi Jūsų didelio pasiekimo paslaptys?

— Laikraščio leidėju pasidariau nupirkęs iš a.a. Olszewskio jo leistą laikraštį, o kai nuo darbo pavargo nervai, išvažiavau gyventi į gamtą.

— Teko skaityti spaudoje, kad esate apdovanotas eile garbės atžymėjimų?

— Gavau Didžiojo Lietuvos Kunigaikščio Gedimino Ordenu, Virginia Colonel (suorganizuota pirmo JAV prezidento George Washingtono), Kentucky Colonel ir kt.

— Ar tenka dalyvauti ir dirbti amerikiečių politinėse bei profesinėse organizacijose?

— Du metus buvau prezidentu Michigano Turistų Organizacijos, prezidentu Hotel Greeter, šešis metus viceprezidentu Michigan Hotel Assn., members Executive boards of Chambers of Commerce, Civic Organizations, member of Rotary ir t.t.

— Kada pradėjote veikti lietuvių tautininkų organizacijose?

— Nuo 12 metų amžiaus iki dabar.

— Kokie buvo Tamstos santykiai su pirmuoju Lietuvos Respublikos Prezidentu Antanu Smetona?

— Tabor Farmoje jis su šeima gyveno 6 mėnesius ir po to visą laiką su juo turėjau glaudų ryšį.

— Tabor Farmoje, įvyko daug suvažiavimų, kilo daug sumanyimų, buvo įsteigta eilė organizacijų. Mums būtų idomu ką nors apie tai sužinoti?

— Čia gimė Margučio žurnalo ir kasdienės radijo programos leidimas, Lietuvai Vaduoti Sąjunga, Misija, visas Tautininkų judėjimas ir projektai.

— Kiek knygų išleidote ir kokie ateities planai šioje srityje?

— Dainų knygas: Saulių rimai, Vanago snapas ir Vanago plunksnos. Dvi Akiro parašytas knygas, B. Balučio, Dėdės Ambraziejaus, Antano Olšausko

monografijas, knygėlę — Antanas Olis ir kt. Anglų kalba išleiau keliolika monografijų apie Kanados turistų ministrą Dolan, JAV turistų pionierių George Bishop ir, be to, keliolika brošiūrų apie turizmą. Šį rudenį pasirodys Kompozitoriaus Antano Vanagačio monografija, kurią redaguoja rašytojas Vytautas Alantas.

— Kaip Tamsta žiūri, plačia žodžio prasme, į mūsų politinį, visuomeninį bei kultūrinį gyvenimą?

Nepripažįsta sovietų įgaliojimų

Amerikos Jungtinės Valstybės nuosekliai tebesilaiko nusistatymo, paskelbto dar 1940 metų vasarą, nepripažinti sovietų okupacijos Lietuvoje ir Latvijoje bei Estijoje, ir visų tos okupacijos padarinių. Protingai pasitaisius, Amerikos vyriausybė šį savo tvirtą nusistatymą pakartoja. Tokiu būdu, 1948 metų pavasarį, Department of State buvo išsiuntęs visų 48 valstybių gubernatoriams laišką, prašydamas, kad jie praneštų savo valstybių teismams, kad Jungtinės Amerikos Valstybės nepripažįsta sovietų okupacijos Pabaltijo valstybėse ir neigia sovietų konsulams ir kitoms įstaigoms teisę atstovauti tų kraštų gyventojus ir jų vardu veikti. Todėl Department of State prašė paaiškinti teismams, kad ir įgaliojimai, kurie ateina iš Lietuvos ir kitų Pabaltijo valstybių, ir yra patvirtinti sovietinių įstaigų, yra nepripažinti Amerikoje. Tada buvo padaryta dėl to, kad keletas amerikiečių advokatų, pavedami sovietinių įstaigų, bandė atstovauti Amerikos teismuose Pabaltijo valstybių piliečius, ir išgauti jiems priklausomus pinigus.

Amerikos teismai, vadovaudamiesi dėsniu, kad politikos klausimus sprendžia federalinė vykdymo valdžia, atsisveikė į šį Department of State paaiškinimą, ir sovietinių įstaigų bei konsulų patvirtintus įgaliojimus atmetė. Todėl, ir neseniai svarstytoje Braunšteino palikimų byloje New Yorko Surrogate

Teismas atmetė sovietų konsulo patvirtintą įgaliojimą, kurį tariamai pasirašė Lietuvoje gyvenantis asmuo. Be to, kadangi Amerikos nusistatymas yra neįveikti išsiųsti palikimų į už geležinės uždangos esančius kraštus, nes nėra užtikrinimo, kad pinigai bus išmokėti kam priklauso, tai šis teismas dar nutarė Lietuvoje gyvenantiems įpėdinams tuo tarpu pinigų neišmokėti, bet juos padėti į New Yorko Miesto Išdine, ir ten laikyti kol bus galima juos užtikrintai išmokėti įpėdinams.

VILTIES NAMAI

Vilties-Dirvos namams šią savaitę savo aukas atsiuntė:

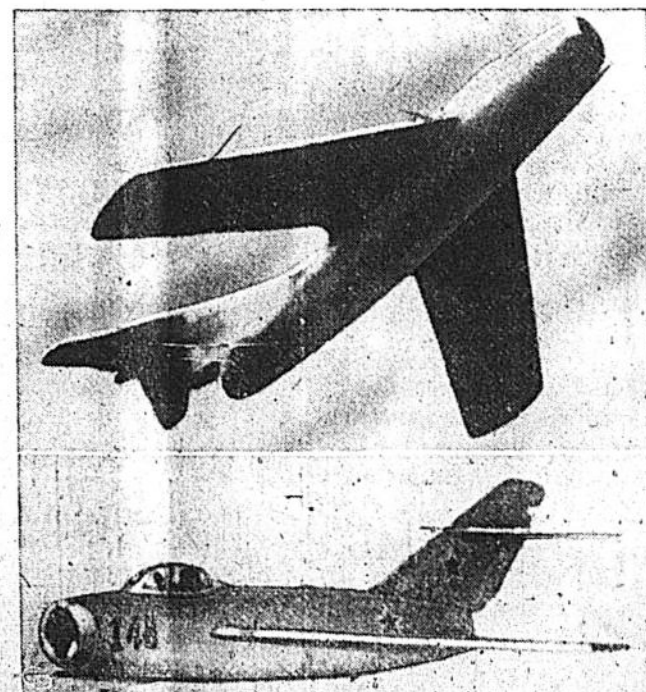
Baltuska Petras, Chicago	\$1.00
Kubilius P., Cleveland	2.00
Banionis V., Bedford	1.00
Grigaitis Ona, Cleveland	2.00
Penikas J., Maspeth	2.00
Žukauskienė Gr., Chicago	2.00
Matulionis Vl., Cleveland	1.00
Budrys Kazys, Cleveland	2.00
Venclova J., Cleveland	2.00
Mažeikienė Valent., Moberty	2.00
Bogužas C., Waterbury	2.00
Variakojis St., Detroit	2.00

Visiems aukotojams reiškiamė širdingą padėką. Taip pat tikimės, kad ir kiti skaitytojai savo auka namus parems. Namai bus atidaryti gegužės mėn. 17 d., bet namų tvarkymo darbai dar reikalingi stiprios piniginės paramos. Ir jos tikimės iš Jūsų.

VILTIES DRAUGIJOS NARIAI

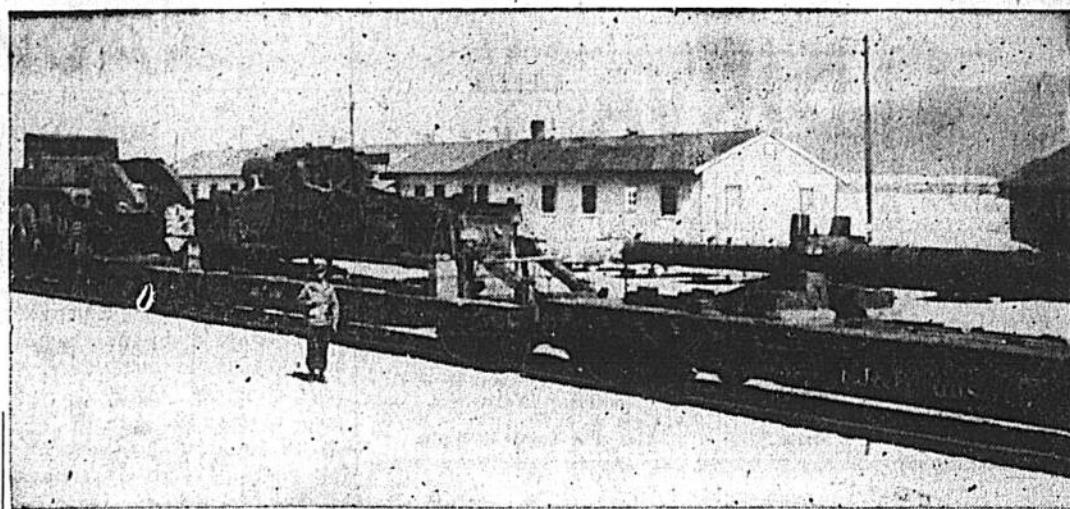
Į Vilties Draugiją, \$25.00 įnašų įstojo atvykęs į Clevelandą waterburietis W. Zambliuskas. Naujasis rėmėjas apžiūrėjo namą ir apsidžiaugė jo įsigijimu.

Į Draugiją taip pat įstojo p. Gudienė, iš Brooklyn, \$10.00 įnašu.

Tai rusų turbininio MIG 15 nuotrauka, už kurią pristatymą komunistų lakūnams siūlo \$100.000 atlyginimo. Dėl to pasiūlymo jau kiloginčy, kad neįvyktų kompromitacija.

V. Kasnys

Atominė patranka, galinti atominį sviedinį nušauti 20 mylių. Ji gabenama į Nellis bazę, Nevadoje. Ginklas užėmė 8 vagonus. Bendras ilgis 84 pėdos.

Visą gyvenimą tautai, tėvynei, bažnyčiai

(Mūsų bendradarbio Šveicarijoje)

Šveicarijoje lietuvių nėra daug, jų skaičius nesiekia nė šimto, tačiau vietinė lietuvių bendruomenė gali pagrįstai didžiuotis, turėdama savo tarpe net tris įžymias asmenybes: prelatą prof. Kazimierą Šaulį (vienintelis laisvojoje Europoje tebegyvenęs Vasario 16 d. akto signataras), kun. prof. dr. Povilą Jakubėną (Lietuvos Evangelikų-Reformatų Bažnyčios generalinis superintendantas) ir dailininką prof. Joną Mackevičių. Visi jie yra peržengę garbingą aštuonių dešimčių metų slenkstį, visi jie neša devintą kryželį. Tiesa, Helvetų žemės lietuvių dar neseniai turėjo kiltą garsenybę, Juozą Gabri-Paršaitį, atsiskyrusį su šiuo pasauliu prieš beveik du metus. Ši savaiminga ir į jokus rėmus

netelpanti asmenybė savo praeities nuopelnais neabejojamai užims tam tikrą vietą naujausių laikų Lietuvos istorijoje, tačiau paskutiniai savo gyvenimo metais velionis jau niekur rimčiau nebeprilipo ir iš savo užuovės Lemano ežero pakrantėje dirbo jokios kritikos nebeišlaikant keistuolio darbą. Bet apie mirusius arba gera arba nieko...

Neseniai "Dirvoje" aprašėme savo apsilankymą pas prelatą Šaulį. Šiandien pasidalinsime savo įspūdžius apie kunigą Povilą Jakubėną, kurį aplankėme. Kunigas Jakubėnas jau trečius metus gyvena Šveicarijoje, kur jis atvažiavo iš Vokietijos. Šveicarių valdžia pasirinko kelis šimtus pabėgėlių, ar tai dėl senyvo amžiaus, ar tai dėl ligos

negalėjusių išemigruoti į užjūrį. Jiems išlaikymą duoda šveicarių valdžia ir vietinės labdaros organizacijos. Tarp šveicarijų atkviestų tremtinių yra ir keliolika lietuvių, jų tarpe profesoriai Jakubėnas ir Mickevičius su dukterimi ir anūke. Tuo tarpu kai prof. Mackevičius su šeima apsigyveno privačiai itališkoje Šveicarijos dalyje, prof. Jakubėną kaip vieną iš pasiėmė globoti senelių prieglauda Weesen miestelyje, Sankt-Galleno kantone, idiliško Walleno ežero pakrantėje. Prieglaudą valdžios subsidijos pagalba išlaiko šveicarių evangelikų bažnytinė labdaros organizacija. Pati prieglauda yra įkurdinta buvusiam viešbutyje, kurį minėta organizacija įsigijo ir pertvarkė prieglaudos tikslams. Prieglauda pastatyta ant neaugstos kalvos, prie pat geležinkelio stoties. Iš prieglaudos langų matyti pasigėrėjimą kelias valdas į miestelį, ežerą ir aplinkinius kalnus. Valdas tikrai didingas.

VISAM PASAULY

• Vokietijoje iš kalėjimo paleistas feldmaršalas Manstein. Jis buvo nuteistas kareti 18 metų. Iškalėjo 8 metus.

• Prezidentas Eisenhower, kalbėdamas New Yorko respublikonų pietuose, kurie kiekvienam kaštavo po 100 dolerių, iškėlė nuoseklios užsienio politikos reikalą. Iš viso surinkta 350.000 dolerių respublikonų iždai.

• Amerika iš Japonijos bazių pradėjo teikti didesnę paramą Siamui, kad reikalui esant galėtų atsispirti prieš komunistus.

• Komunistinė propaganda pradėjo intensyviau per savus kanalus skelbti, kad Korėjoje taika priklausanti nuo Wshingtono, ir kad Washingtonas taiką trugdys.

• Kongreso atstovas Kersten, iš Wisconsin, įteikė Kongreso atstovų rūmams rezoliuciją, kurioje siūlo ištirti Lietuvos, Latvijos ir Estijos prievartinį įjungimą į Sovietų Sąjungą. Ta rezoliucija pažymėta 231 numeriu. Ar ji prapuls dienotvarkės komisijoje ar gaus eiga — netrukus patirsime.

• Prancūzų Indokinijoje bloga karinė padėtis kiek pasitaisė. Raudonieji, bijodami lietus periodo, savo jėgas atitraukė. Tuo metu prancūzai, talkinami amerikiečių, veža karių ir karinę medžiagą. Pakeistas ir prancūzų fronto vadas.

• Demokratų vadai — buvęs prezidentas Truman ir prezidentinis kandidatas Stevenson įspėja Amerikos valdžią netikėti komunistų tariamos taikos pasiūlymais Korėjoje.

• Amerikoje komunistinės veiklos tyrinėtojai atidengia vis naujus komunistų sambūrius. Baigus Hollywoodo perkatinimą gavo pasibaisėtini daviniai — net 57 filmų aktoriai, rašytojai ir režisoriai aktyviai talkininkauja komunistams.

Klaipėdoj

"Flenšburger Tageblatt" bandžio 21 d. įdėjo Juergen Schueler straipsnį apie Klaipėdą, pavadintą "Klaipėda (Mėmel) — seniau ir dabar". Straipsnyje, tarp kitko, rašoma, kad įjungus Klaipėdą Lietuvos valstybėn, šis, Karaliaučiaus šešėlyje vegetavęs miestas, su 30.000 gyventojų, tapo vieninteliu Lietuvos uostu, per kurį ejo jos ūkio produktų eksportas. Nuo to laiko prasidėjo jo žydėjimas: uoste buvo įtaisyti moderniški įrenginiai ir pastatyta reprezentatyvių pastatų, o gyventojų skaičius pakilo iki 50.000.

1945 m. rusams vėl jį užėmus, jis buvo prijungtas prie sovietinės Lietuvos respublikos. Karo metu miestas smarkiai nukentėjo — beveik trečdalis jo buvo sugriauta. Vietoje sukinėjamo Biržos tilto, dabar pastatytas lengviau rasti galimybę gaujudamas medinis tiltas. Nuo, ti darbo.

čia šiaurės pusės ištiso miesto kvartalo griuvėsius pašalinus — įrengta kariuomenės pratinimų ir mitingų aikštė.

Šiandien naujieji Klaipėdos valdovai yra rusai, rašo laikraštis. Jie užima visas vadovaujamas vietas miesto valdyboje, geležinkelio, ūkyje ir pramonėje. O rusų kariuomenė nebesutelpa senosiose Moltkės gatvės kareivinėse. Lietuvių įtaka palaipsniui išstumiamama. Uoste ir laivuose plevėsuoja, šalia sovietų, Lenkijos ir Suomijos vėliavos. Uosto krantinėse ir sandėliuose nuolat pakraunamos krūvos iš Vokietijos sovietų zonos išvežtų gėrybių. Anksčiau buvo planuota Klaipėdą padaryti dideliu karo uostu, dabar iš to nieko nebeliko. Atvirkščiai, viskas daroma, kad iš uosto ir ypatingai iš jūroje pagausiamų žuvų būtų kuo daugiausia naudodis išgaunama.

Vokiečių Klaipėdoje belikę tik pora šimtų. Kai netrukus po užėmimo buvo vykdomas gyvenimų surašymas, daugelis vokiečių užsirašė kaip lietuviai, tuo tikėdamies išvengti ištėrimo ir lengviau rasti galimybę gaujudamas medinis tiltas. Nuo, ti darbo.

Inf.

Lithuanian Weekly, published by American Lithuanian Press & Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. Telephone: Henderson 1-6344. Issued in Cleveland every Thursday. Editor: Balys Gaidžiūnas.

Entered as Second-Class matter December 6th, 1915, at Cleveland under the act of March 3, 1879. Subscription per year in advance: In the United States — \$5.00 in Canada — \$5.50, elsewhere — \$6.50. Single copy — 10 cents.

Lietuviškas savaitraštis, leidžiamas VILTIES, Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo D-jos (Inkorp. ne pelnui), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. Telefonas: Henderson 1-6344. Išleina Clevelande kas ketvirtadienį. Redaktorius: Balys Gaidžiūnas.

Registruota kaip antros klasės siunta 1915 m. gruodžio 6 d., Clevelande pagal 1879 m. kovo 3 d. įstatymą. Prenumerata metams iš anksto: Jungt. Amerikos Valstybėse — \$5.00, Kanadoje — \$5.50, kitur — \$6.00. Atsk. Nr. kainą 10 centų.

SPORTAS

VEDA ALGIRDAS BIELSKUS

APYGARDINĖS STALO TENISO PIRMENYBĖS

Gegužės 2 d., Chicagoje įvyko Vid. Rytų Sporto A-dos stalo teniso 1953 metų pirmenybės. Pirmenybės, apygardos vadovybei pavedus, surengė Chicago LSK Gintaras. Varžybos vyko tarp mums jau įprastų trijų sporto klubų: Chicago Gintaro bei Perkūno ir Clevelando Žaibo. Bendras dalyvių skaičius — 24.

Vyrų komandinėse varžybose dalyvavo 4 komandos: Gintaro I-ji ir II-ji, Perkūno ir Žaibo. Buvo žaidžiama taškų sistema (kiekvienas su kiekvienu). Nugalėtojais išėjo Gintaro I-ji komanda (VI ir J. Šoliūnai ir B. Žemaitis), antroje vietoje palikdami Žaibą (J. Nasvytis, H. Johansonas ir A. Liutkevičius).

Moteryų komandinėse varžybose dalyvavo Chicago Perkūno ir Gintaro komandos, kur perkūnietės (Žibutytė ir Ragauskaitė) įveikė gintarietas (O. ir E. Blandytės) tapo apygardos nugalėtojomis.

Vyrų vieneto varžybose, kurios buvo prarastos dviejų minučių sistema, nugalėtoju išėjo J. Nasvytis (Žaibas), baigmėje nugalėjęs J. Šoliūną (Gintaras) 3:0 (21:19) (21:19). Trečioje vietoje liko VI. Šoliūnas (Gintaras). Moterų vieneto laimėjo K. Laikūnienė (Žaibas), antroje vietoje palikdama V. Ragauskaitę (Perkūnas).

Vyrų dvejetą laimėjo J. Nasvytis — J. Šoliūnas, baigmėje įveikė B. Žemaitį (Gintaras) — L. Vanagą (Perkūnas), tuo tarpu kai moterų dvejetą pergalę iškovojo B. Žibutytė — V. Ragauskaitė įveikė O. ir E. Blandytės.

dytes. Mišriame dvejetu nugalėtojais liko L. Vanagas ir V. Ragauskaitė, baigmėje laimėję prieš J. Nasvytį ir K. Laikūnienę.

Zaidynės buvo prarastos visai sklandžiai. Gaila tik, kad žiūrovų atsilankė pernelyg kukliai. Laimėtojai buvo apdovanoti trofėjais ir knygomis. Nugalėtojus pasveikino ir dovanas įteikė iš Clevelando atvykęs apygardos lauko ir stalo teniso vadovas Vyt. Balašaitis.

Apygarda savo ruožtu yra dėkinga Chicago LSK Gintarui už sklandų pirmenybių pravedimą kviesdama ir toliau sėkmingai bendradarbiauti sportiniame darbe.

Vyt. Balašaitis

LSK Žaibo vyrų tinklinio komanda yra pakviesta dalyvauti Ohio tinklinio pirmenybėse, kurios įvyks gegužės 23 d., Clevelande. Zaidimų vieta ir tvarkaraštis bus paskelbtas kitą savaitę. Ta proga Žaibo tinklininkai šį šeštadienį, gegužės 16 d., 5:00 val., St. Clair Recreation Center, turės draugišką tinklinio rungtynes su Brooklyn Parma YMCA ir Clevelando ukrainų sporto klubu Oryk. Tinklinio mėgėjai kviečiami atsilankyti.

Seniausias ir gražiausias ilius tuotas lietuviškos minties žurnalas.

MARGUTIS

Išleigė kompozitorius

A. VANAGAITIS

Kaina metams \$3.00
Susipažinti siunčiamas dovanai.

6755 So. Western Ave
Chicago 36, Ill.

Baileto solistai: ALDONA ŠLEPETYTĖ ir ALF. LIEPINAS koncertuoja Clevelande, gegužės 17 d.

UP TO \$100 TRADE IN

FOR YOUR OLD
regardless of age, make or condition
when you buy a new 1953

CROSLEY SHELVADOR REFRIGERATOR

Prices
start at **\$199.95**
\$1.90 per week

- Automatic Defrost
- Incomparable Shelvador
- Separate Freezer
- Butter Safe
- Five Year Warranty

SUOPIS FURNITURE

6921 Wade Park Ave.

EX 1-0911

DETROITIEČIAMS

Gegužės mėnesio 17 dieną 12 valandą, buvusioje Lietuvių Sveikatinėje yra šaukiamas Detroito Tremtinių Draugijos visuotinis narių susirinkimas. Kadangi prieš tai du susirinkimai negalėjo įvykti dėl narių neatvykimo — šis, nežūrint atvykusiųjų skaičiaus, įvyks. Susirinkimas yra labai svarbus, nes jame bus kitų klausimų bus svarstomas tolimesnis Tremtinių Draugijos gyvavimo reikšmės.

CHICAGOS IR APYLINKĖS LIETUVIŲ DĖMESIUI!

Lietuvių Prekybos Namai

PARDUODAMOS PREKĖS IŠ FABRIKO, TIESIOG I JOSŲ NAMUS

Mūsų prekyboje nėra pasenusių, sudulkėjusių, ar brokinių prekių. Mes parduodame pirmos rūšies prekes, garantuodami 5 metams.

Dabar turime YPATINGĄ pasiūlymą: spyruoklinių matracų, miegamųjų baldų, kilimų, elektrinių dulkiųsiurblių.

Vatiniai matracai, visų dydžių, kitur parduodami po \$19.00, pas mus \$ 9.00

Spyruokliniai matracai, visų dydžių ir spalvų, kitur po \$29.00, pas mus \$ 16.00

Spyruokliniai matracai, 250 spyruoklių, kitur po \$39.00, pas mus \$ 19.00

Spyruokliniai matracai, įvairiausių spalvų ir dydžių, kitur po \$45.00, pas mus, \$ 29.00

Matracų pardavimas šiomis kainomis galioja tik mėnesį.

3 dalių ažuolinis miegamasis, valnut ar šviesos spalvos, kitur \$220.00, pas mus \$139.00

2 dalių svečių kambario baldai, Nylon, vilna, kitur \$300.00, pas mus tik \$199.00

Skalbiamosios mašinos, su aliuminio skalbimo įtaisu, pas mus tik \$ 89.00

Elektriniai dulkių siurbliai: Hoover, Eureka, Westinghouse, pas mus tik \$ 29.00

Vilnoniai kilimai, 9x12, įvairių spalvų ir rūšių, pas mus tik \$ 69.00

El. šaltuvai: Westinghouse, Norge, Severai ir daug kitų, nuo \$149.00

9x12 linoleumai, įvairių spalvų, reguliariai parduodami po \$9.00, pas mus \$ 5.50

Supamosios kėdės, įvairių spalvų, plastikos ar vilnos, reguliariai parduodamos po \$39.00, pas mus \$ 19.00

Be to, didelis pasirinkimas vaikų lovų, vežimėlių, stalių, lempų, radijo aparatų, televizorių ir daug kitų prekių.

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI — didžiausia lietuvių baldų įmonė Chicagoje, užimanti 15.000 kv. pėdų plotą.

Visos kainos sužymėtos prekėse, be užsiprašymo.

Prekės pristatomos iki 150 mylių už Chicago, ta pačia kaina.

FURNITURE CENTER

3222-24-26 So. Halsted St., Chicago 8, Ill.
Tel. Victory 2-4226

Įmonės vedėjas JUSTAS LIEPONIS

Prekyba atidaryta: Pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 9 val. ryto iki 9:30 val. vakaro. Kitomis dienomis nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro. Sekmadieniais 10 v. ryto iki 5 v. vak. Sekmadieniais perkantiems neskaitome pardavimo takso.

• Balandžio mėn. pabaigoje, New Yorke posėdžiavo Lietuvos ūkio Atstatymo Studijų komisijos Prekybos - Ekonominė sekcija. Dalyvavo: Dymša, Vainauskas, Simutis, Trečiokas, Rastenis ir Audėnas.

• Iš spaudos išėjo Lietuvos Laisvės Komiteto leidžiamas žurnalas "Lietuva" Nr. 3. Atskiro numerio kaina 50 c. Gaunamas Dirvoje.

• Gegužės 22 d., penktadienį, Brooklyne, Dariaus ir Girėno paminklo statymo reikalais rengiamas pranešimas. Pranešimas įvyks Lietuvių Piliečių Klubu salėje, 280 Union Ave. Kalbės dr. S. Biežis ir kiti.

• Kazys Pažemėnas, ats. pulk. daugelio lietuviškų organizacijų aktyvus narys ir ALTS Baltimorės skyriaus pirmininkas, nuo gegužės 1 dienos persikėlė į savo nuosavą namą 237 Mc Curley St., Baltimore 29, Md.

• Britanijos Lietuvis, norėdamas pagerbti Vydūno atmintį, išleido jo paveikslus. Paveikslų kaina (su persiuntimu) 50 centų.

• Pagaliau balandžio 30 d. ALT Vykdomojo Komiteto sekretorius išsiuntinėjo ALT nariams pranešimą apie Vykdomojo Komiteto veikimą.

• V. Kasnius ruošia spaudai knygą "Grazioji Nemuno Salis". Knyga bus apie 600 puslapių ir joje tilps aprašymai visų Lietuvos vietovių. Kas turėtų Lietuvos vaizdų, prašoma paskolinti ir siųsti šiuo adresu: 4415 So. Richmond St., Chicago 32, Ill. Be to, kas žino savo gimtojo krašto vietovių pavadinimų bei pasakojimų ir, apskritai, gali suteikti medžiagos apie savo tėviskę, prašomi talkos, už ką bus stengiamasi atsilyginti.

• Bostone rengiamas birželio mėn. liūdnyų įvykių minėjimas. Gegužės mėn. 15 d. 7 val. vakaro Bostone ALT kviečia lietuviškųjų organizacijų pasitarimą. Pasitarimas įvyks Am. Liet. Piliečių Draugijos patalpose.

• BALF pirm. kun. Končius dėkoja visiems, ligos metu jį prisiminusiems.

• BALF vicepirmininkė Alenė Devenienė lankėsi Kanadoje, Toronto SLA kviečiama skaitė paskaitą visuomeninėms klauksimais ir vėliau tarėsi su kitais šalpos reikalais.

• Žinomas mūsų rašytojas Kazimieras Verax (Kazys Cibiras) gyvenantis Pietų Amerikoje, eilė metų sėkmingai dirbąjojai

Ačiū Rėmėjams!

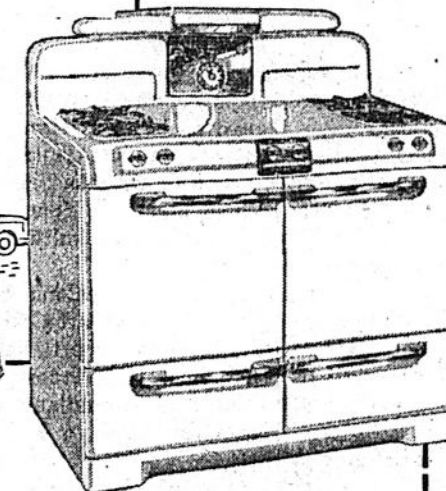
Prenumeratos pratęsimo proga DIRVOS spausdinimo priemonėms pagerinti auksio šie skaitytiniai:

Lapinas A., Montreal\$1.50
Kiaunė J., Brooklyn 2.00
Žitkus E., Cicero 1.00
Kairiūkštis P., Worcester 1.00
Saukevičius F., Cleveland 1.00
Zambliuskas V., Waterbury 5.00

GERAI, GALI BŪTI NENURIMSTANTI!

JŪSŲ

DŽIAUKIS GERIAUSIU SU GASU

AUTOMATIŠKAS GASO PEČIUS VERDA PIETUS KAI IŠEINAT

Būk linksma! Pasikviesk ką nors į namus! Dirbk rūsyj ar pastogėj! Paimk popietę atostogų. Veik ką tik nori namuose ar kitur — be rūpesčio dėl pietų!

Paruošk valgį anksti... įkišk į pečių... nustatytą automatišką laikrodžio kontroliavimą savo naujam GASO pečiui. Virimas prasideda, baigiasi automatiškai... ir jūs atsėdat prie skanių, stiprinančių pietų, puikiai išvirtų, ir kaip tik laiku!

Virimas šiuo nauju GASO pečiu ir viršų pastatant, Jums irgi duoda daugiau laiko, nes gasas yra greitas — verda greičiau negu koks kitas kuras. Ekonomiškas gasas sutaupo jums daugiau centų greičium. Taigi, taupyk laiką... darbą... pinigų, su nauju GASO Pečiu!

The EAST OHIO GAS Company

JŪSŲ AUTOMATIŠKAS GASO
PECIUS TURI SIUOS PUKIUS
ITAISYMAS...

Automatišką apšvietimą

Automatišką virdulį

Automatišką laikrodžio
kontroliavimą

Tūkstantį viršaus šildymo
skylučių

Amžinas neužsikemšamas
skylutes

Greitą lygią temperatūrą

Nerūkstančią keptuvę

Didžiausias pasirinkimas.

Žemiausia naudojimo kaina.

Žodis „Tarybiniam poetui“

„Amerikos Balsas“ balandžio 28 dieną perdavė į Lietuvą tokį „Pasikalbėjimą su tarybinio poetu Vladu Grybu“:

Vladai Grybe! Sustok. Paklausk. Turiu tau šį tą pasakyti. Nepažįstu tavęs asmeniškai. Ir tu manęs nepažįsti. Bet pažįstu tave iš tavo eilių, kurias tu okupanto laikraščiuose padraikiai, kaip šiaudus tvarte. Dovanok, už tuos tavo pakraukus aš nevaldinčiau tavęs poetu. Nes poetas — gal ir pats tą žina — yra kas kita. Bet jį sa-
tenai dabar išradot gerą žodį. Jūs dabar save vadinat tarybiniais poetais, tarybiniais rašytojais, tarybiniais dailininkais... Gerai darot, kad šitaip skiriat savę nuo tikrų poetų, tikrų rašytojų, tikrų menininkų. Vis gi viena kiauylėstė mažiau...

Vladai Grybe! Aš žinau — šitas mano pasikalbėjimas su tavim bus vienašališkas. Tu gi negali man atsiliepti. Bet nieko. Tu gi dabar vistiek esi tokioj būdoj, kad nežinau ką sakyti nei tiems, kuriuos akis į akį susitinki. Tavo draugai — jeigu jų turi — turbūt, iš pasigallėjimo ir kinkų drebėjimo, nedrįsta pasakyti tau to, apie ką tu ir pats dabar dieną-naktį galvoji. Tai noriu tau atvirai pasakyti.

— Grybe. Grybe! Kuriu galų tu prisidėjai su ta Lidijs Timašuk! Žinai, net ir aš — būdamas tokį, labai toli nuo viso to, ką tu tenai garbini ir ko bi-jai — vistiek stebėjau, kai pamaciau tavo eiles Lidijs Timašuk, išspausdintas vasario 27 dieną. O pamaciau jas kaip tik tada, kai tai Lidijs jau ir Lenino ordinas buvo nuplėštas nuo kaklo, ir jos nuopelnai, tavo taip išgarbinti, buvo jau nuėję šuniui ant uodegos. Skaitau ir jaudinuos už tave, Grybe. Tik prisimink, tik paklausk:

„Vladas Grybas. LIDIJAI TIMAŠUK. Vakar mažą kas'jos vardą tegirdėjo (moters darbščiosios, paprastos). Ir žudikai, tiskart prakeiktieji, (nesapnavo, kad prieš teismą stas). Samdiniai Rockefellerių, Morgany — (apgaulioti liaudį, kaip ir ją). Kiek kantrybės, kiek naktų bemiegių — (bet dvejonės aiškos bus tegu!) Partija budrumą jai įdiegė, (milijonams tokių pat draugų). Krinta, kris (margiausio plauko priešų kaukės) — karo pranašų paguoda ir viltis. Ir žinok, kad galo nesulaukęs (priešas kasti dar nekartą drįs). Dar žiauresnis, klastingesnis jis, (kai mirštama gauna žaidžia vėną po kitos.) Ir tarybinis žmogus to nepamiršta. Ir visi, kaip Timašuk, budrumo vachton stas! Šias eiles norėčiau aš pas ją nusiųsti, (padėkos žodžiu Maskvon nusikrist.) Dar geriau — kaupt priešams baisų rūstį, kaip kukli ta rusų moteris“.

— Taip tu kalbėjai vasario gale. O kas pasidarė kovo gale? Baisu!

Vakar tu garbina Lidijs vardą, o šiandien reikia jį prakeikti. Vakar tu džiaugiesi, kad sionistų šnypščiantį ruja, baltais chalatais prisidengus, nei nesapnavo, kad reik prieš teismą stoti, o šiandien... atsitiko tai, ko nei Lidijs, nei tu, Vladai Grybe, nesapnavai. Dabar tau reiks daug bemiegių naktų praleisti, kol išsilaizysi iš to velniop nejuosio Lidijs budrumo. Ir kaip tau dabar atrodo toji tavo partija, kuri tokį niekam vertą budrumą įskiepijo milijonams!

Vladai Grybe! Tu dar jaunas. Tu dar tik dvidešimts šeštą pavasarį šiam pasauly pergyveni. Būk atsargesnis. Niekad daugiau nesiskubink su pagarbiniams, gyvendamas tokiame rojuje, kur dievačiai taip staugiai įlipa į sostus ir dar staugiau iš jų kulvertomis išsiriti.

Paklausk gero patarimo — neperisitenk! Pasakyk tą ir Valsiūnienėi Valerijai. Ji, moteriškė, be pusiausvyros. Ji labiausiai tegu saugosi, kad neatsitiktų, kaip Lidijs Timašuk atsitiko...

Taigi, Vladai Grybe, nuvirtai nuo koto... Suprantu, kad tu dabar sergi tokiomis pasiutusiomis pagiriomis, kokių gal nei pats Justas Paleckis niekad nėra turėjęs, nors išgerdavo, smarkiai išgerdavo... Nuo politiško apsvaigimo pagirių daug bjauriau... Tiek to. Mat, kokia velniava darosi...

Ką gi. Pagiriok, Vladai Grybe. Ir nesiskubink dabar keikti Lidijs Timašuk, nesiskubink ir sionistų baltuose chalatuose garbinti! Nes ką gi tu gali žinoti: o gal katrą rytą išgirsi, kad vel viskas augstyn kojom apvirto... Štai vienas Lietuvos išsivis poetas, Balys Pavabals, specialiai tau ir tau panašioms parašė šias eiles:

Vilkas vilko vilkui vilką.
Kas atspės, kur jį nuvilko.
Kirvis kerta kirviui kirtį,
Rusas rusui ruošia pirtį.

V I L T I S
laukia jūsų
talkos!

TALIS STUDIO

dabar jūsų kaimynistė
7106 Superior Ave.
Tel. HE 2-0144

Bet kuriuo laiku, bet kokios rūšies foto patarvims Jums.
Modernūs portretai, vestuvų, švenčių, vaikų ir kitos nuotraukos.

FOTOGRAFIJOS MEISTERIS
Europinių žurnalų ir filmų
švaidžių fotografas, dabar
CLEVELANDE.

Visą gyvenimą tautai, tėvynei..

(Atkelta iš 1-mo pusl.)

vių tremtinių gyvenimą. Kelis kartus, giliai atsidusęs, profesorius susijaudinęs kartojo: „Nebėra mūsų Lietuvėlių!“ Raminomės, kad tai tik laikinis bandymas, kurį reikia vyriškai išlaikyti, ir jog dar kelsis Lietuva. Ilgiau pasilikti pas ligonį nebuvo galima, tad palinkėjome jam įveikti negalavimus ir sustiprėti, kad galėtų grėtis nauju pavasariu, kuris visu savo nuolat besikartojančiu grožiu reikšėsi čia pat, už kambario langų.

Pastebėjome, kad profesorius gyvena erdviame, patogiai įrengtame kambarielyje kartu su vienu latviu tremtiniu. Pačioje prieglaudoje šiuo metu išlaikoma 54 įvairių tautybių tremtiniai (vyrai ir moterys), ar tai liuteronai, ar tai pravoslavai. Mat, prieglauda globoja asmenis, kurių išpažįstamoji tikyba įveda į pasaulinę ekumeninę sąjungą. Šiuo metu prieglaudoje, be prof. Jakubėno, dar gyvena ponija Klara Šepetienė, kunigo Jono Šepetio našlė, su kuria įdomiai pasišnekučiavome gerą valandą. Ponia Šepetienė yra kilusi iš gretimojo Kuršo, bet, ištėkėjusi už lietuvių patrioto kunigo, išgyveno Lietuvoje beveik pusę šimtmečio ir sulietuvėjo. Ji su malonumu atsimena savo gyvenimą Lietuvoje, kur praejo, gražiausieji metai. Ji pati dirbo šalia vyro visuomeninį ir pedagoginį darbą, yra parašiusi kelis vadovėlius. Dar ir šiandien draugai bei mokiniai jos neužmiršta ir bent laiškais palaiko su ja ryšius.

Būdami prieglaudoje, kuriai parinktas „Pelikan“ vardas, su pasitenkinimu galėjome konstatuoti, kad joje tikrai nuosirdžiai rūpinamasi iš gimtojo krašto pabėgusių įvykių išbėkštais tremtiniais. Prieglaudos vedėja yra simpatinga panelė Elisabeth

Frauenfelder, kuri po karo iki 1950 metų dirbo evangelikų bažnyčios remiamą labdaros darbą Lenkijoje. Sugrįžusi į Šveicariją, ji buvo paskirta benamių šeimų globėja. Šį darbą ji dirba visu atsidėjimu. Šveicarijos Lietuvių Bendruomenės vardu padėkojome maloniai vedėjai už pavyzdinę mūsų tautiečių globojimą.

Negalėję dėl prof. Jakubėno sveikatos būklės su juo pačiu plačiau išsikalbėti, pasirausėme savo archyvuose ir radome jo paties ranka rašytą autobiografiją. Prof. Jakubėnas priklausė mūsų garbingųjų veikėjų kartai, kuri savo šaknims siekia tolimus, gražaus romantizmo apgaubtus „Aušros“ laikus. „Varpo“ gadyne jiems nėra tikrai praeities tyrinėjimo sritis, bet jų pačių išgyventa tikrovė. Prof. Jakubėnas savo akimis stebėjo lietuvių tautos tautinį atgimimą. Ne tik stebėjo, bet ir gyvai prisidėjo prie mūsų tautos sąmonės atbudimo. Jo nuopelnai yra dideli, matuojant juos visuotiniu Lietuvos saiku, bet tikrai neišdildomų įspaudų jis savo darbais paliko jo numylėtuose Biržuose, kur jis kelis dešimtmečius buvo kiekvieno gero darbo talkininkas ir siela.

Gimęs Biržų apskrityje 1871 m. balandžio 11 d., Povilas Jakubėnas baigė gimnaziją Mintaujoje, o teologijos mokslus licenciatu laipsniu išėjo Dorpat (Tartu) universitete. Paskum pagilinti lankė Erlangeno universitetą Vokietijoje. 1899 m. buvo įšventintas Biržų evangelikų-reformatų parapijos antroju kunigu.

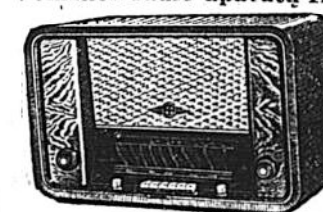
Nuo šio laiko Povilas Jakubėnas dar labiau pasineria į visuomeninį darbą. Jis steigia liaudies knygynėlius (prie šio darbo prisidėjo ir „knygnešių karaliai“ Bieliniš), jis organizuoja koope-

ratyvus, telkia ugniagesius, leidžia kalendorių. Jam ypač rūpi liaudies švietimas. 1908 m. įsteigė Biržuose 4 klasių mokyklą, kurioje pats mokytojavo. Joje buvo dėstoma ir lietuvių kalba. Ši mokykla išleido apie 300 sušipratusių lietuvių ir lietuvačių. 1913 m. įsteigė Biržuose lietuvišką spaustuvię tikslu leisti pigias knygas.

Kilus pirmajam pasauliniam karui, buvo priverstas keltis Rusijon. Bet ir ten pasiliko lietuviškojo gyvenimo sukūryje. Petrapilyje buvo nukentėjusiems dėl karo šelpti centro komitete, paskum išsikėlė į Vironėžą, kur mokytojavo M. Yčo gimnazijoje. Grįžęs į Lietuvą 1918 m., Jakubėnas įsteigė Biržuose gimnaziją, kurioje dėstė iki 1933 m. Taip pat suorganizavo Biržų smulkaus kredito banką, kuris suvaidino didelį vaidmenį tenyksiame ūkio gyvenime.

Ne mažiau reikšmingas Povilo Jakubėno veikimas tikybinėje srityje. Jis iš pat savo kunigystės pradžios nesitenkino vien tikta darbu savo parapijos ribose, bet ėmė organizuoti lietuvių evangelikų-reformatų gyvenimą visoje Lietuvoje. Jau 1903 m. jis buvo išrinktas Vilniuje ev.-reformatų sinodo nuolatiniu sekretorium, o 1919 m. jis suaukė pirmąjį nepriklausomos Lietuvos ev.-reformatų sinodą, kuris išrinko jį konsistorijos (vykdomojo organo)

Vokiškos radio aparatų firmos KOERTING atstovas

Atstovas Clevelande A. Johanson, 7616 Decker, Cleveland 3, Ohio. UT 1-3465

vicepirmininku. 1922 m. Jakubėnas išrenkamas Lietuvos Ev. Reformatų Bažnyčios superintendantu, o 1925 m. — generalliniu superintendantu. 1926 m. pakviestas profesorium į Lietuvos universitetą, kuriame buvo evang. teologijos fakulteto dekanas. Nuo 1926 m. iki pat bolševikų okupacijos redagavo dvisavaitinį religinį-kultūrinį kaimo žmonėms skiriamą laikraštį „Sėjęją“. Prof. Jakubėnas yra parašęs visą eilę mokslo darbų. Jis yra atstovavęs Lietuvos evangelikams daugelyje tarptautinių kongresų.

Kaip iš šio suglausto aprašymo matome, kun. prof. dr. Jakubėnas visą savo ilgą gyvenimą dirbo Tautai, Tėvynei ir Ev. Reformatų Bažnyčiai. Jis savo didžiais darbais nusipelnė visos lietuvių tautos padėkos ir pagarbos. Palinkėjime, kad Visagalis jį išsaugotų iki tos laimingos dienos, kada jis galės grįžti su kitais tremtiniais į laisvą Lietuvą, kuriai jis visą amžių nenuilstamai tarnavo. A. G.

IŠTIKUS GAIRO NELAIMEI

Kada jūsų namai arba rakandai tampa sunaikinti arba sugadinti ugnies, kreipkitės į P. J. KERŠIS, dėl apkaivimo, ko visada reikalauja apdraudos kompanijos pirm, ne-gu išmoka už nuostolius.

P. J. KERŠIS
716 Society for Saving Bld.
Telef.: MAIN 1-1773.
Rezidencija: PENINSULA 2521

ŽYDAI IR BOLŠEVIZMAS

J. VILIUŠIS

Londone panaikinama egzilinė lenkų vyriausybė. Mes, kurie karui besibaigiant pabėgom nuo bolševizmo teroro iš Pabaltijo valstybių į Vakarų Vokietiją ir į kitas laisvas demokratines valstybes, negalėjome atvirai pasisakyti, kad bėgome nuo bolševizmo, kad nebūtume vėl atgal grąžinti į „rojų“, kas būtų buvę identiška su pasiuntimu į aną pasaulį!

Didžiausia pasaulio „demokratai“, Roosevelt'as ir Churchill'is, o vėliau ir Trumanas, tvirtai laikėsi savo slapto susitarimų su Stalinu Jaltaje, Teherane, Potsdame, pagal kuriuos ištisa eilė nepriklausomų valstybių ir milijonai gyventojų buvo parduoti Kremliaus vergijon, pusę Europos nuo Štetino iki Triesto, stropiai tenkino kiekvieną raudono diktatoriaus norą, dar taip neseniai buvusio Hitlerio sėbro! Nenuostabu, kad aktyvaudoje tokios politikos, jie buvo kurti ir akli šauksmams kariamų ir kankinamų žmonių ir vergijon patekusių tautų! Skundai ir vaitojimai — buvo tik balsas šaukiantis tyruose! Vakarų politikų vaikiškas trumparegiškumas ir stebėtinai apglušimas stebino kiekvieną, sekusį tarptautinių įvykių raidą.

Amerikos užsienio reikalų ministeris, Byrnes, tik po trijų metų pastebėjo, kad sovietai apgaudinėja. Jo įpėdinis, gen. Marshall'is, nors buvęs ilgą laiką Maskvoje ir užleides komunistams Kiniją, visai nesu-prato! O paskutinis užsienio reikalų ministeris Acheson, tik tūpčiojo visą laiką, kai Valerina, kol savo nuolaida po nuolaidos sugebėjo užleisti Kremlui visas strategines pozicijas!

Nenoromis skverbiasi mintis, kad augstoji vakariečių politika buvo visą laiką ne-

pastebimai diriguojama Kremliaus papirktų agentų, kaip kad žyd. Albert Hiss ir kitų. Kaikas mano, kad ir čia žymų vaidmenį suvaidino žydų kapitalas. Nedrįstu tvirtinti!

Tik neseniai, lyg iš letargo miego, pradėjo pabusti vakariečiai, kai Kremliaus smakas akipleiška pradėjo rodyti dantis, norėdamas dar daugiau aukų, grąšindamas net savo taip „duosiemis bičiuliams“ vakaruose. Milijonam žmonių šiandien vėl sužibo laisvės viltis, kai nauja USA valdžia, jos prezidento gen. Eisenhower'io lūpomis, viešai pareiškė, kad atsisako nuo savo pirmtakūno Roosevelt'o, Truman'o, kartu su Churchill'iu ir Stalinu, padarytų slapto susitarimų, kuriais tautos buvo atiduotos vergijon! Čia turima galvoj slapto susitarimai Teherane 1943 m., Jaltaje 1945 m. vasario mėn. ir Potsdame 1945 m. liepos mėn. Tik vienas iš buvusių partnerių, dar esąs anglų valdžios viršūnėje, partijų perbėgėlis Churchill'is, nejučia sąžinės graužimo ir laikosi duoto Stalinui žodžio. Jis angliškų šaltakraujiškumą gali pasiūlyti tik minkštesnę virvę kariamoms tautoms! Negreit prisipažinti prie savo klaidų — tai anglų principas!

Padarę šią mažą ekskursiją į netolimos praeities politinius reiškinis ir atkreipę dėmesį bendrai į visų tautų kančias, patekusias už geležinės uždangos dėl kaltes ar kvailumo vakarų politikų, grįžkime vėl prie žydų!

III

Pirmiausia kyla klausimas, kodėl Kremliaus pradėjo viešai demonstruoti antisemitizmo akciją, paaukodamas iki šiol, rodos, favorizuojamą tautą? Atsakymas nėra taip sunkus!

Šių dienų tarptautinės politikos aplinkybės ir sovietų imperialistinės tendencijos iškristalizuoja tos priemonės tris pagrindinius tikslus:

1) **Panslavistinę tautinę tendenciją!** Per 35 metus bolševikinės diktatūros jau užtek-tinai prisiauginta savos rusiškos inteligentijos, kuri palaipsniui perima valdžios vairą į savo rankas. Jei ta jaunoji bolševikinė karta ir rivalizuoja tarp savęs dėl įtakos, kaip kad paprastai yra diktatūrinėse sistemose, bet viename punkte jie visi, matomai, sutaria, tai tautinės ambicijos klausime — kad Rusija turi būti valdoma rusų! Antagoizmas nuolatos bren-do ir didėjo, nes nuo revoliucijos pradžios 1917-1920 m. Rusija buvo valdoma beveik 85% žydų, net iki 1935 m., kurių didelė dalis buvo atvykę iš USA ir kitų valstybių, net anksčiau visai nepažinę Rusijos. Taigi, išaugo noras nusikratyti „svetimųjų“ valdžią.

Taip pat aiškiai matoma tendencija surusinti okupuotus kraštus. Vėsi rafinuoti nutautinimo būdai ne svetimi! Netik sunaikinama vietos inteligentija, bet ir paprasti vietos gyventojai išvežami į gilumą Rusijos, arba į Sibirą, o jų vieton atgabenami barzdoti kacakai (surusinama žemė — Hitlerio metodus!) pakrikštyti vietos gyventojų pavardėmis. Pradžios mokyklose įvedama privaioma rusų kalba, nekalbant apie augstesnių mokslo įstaigas. Net satelituose įvedama rusų kalbą, kaip oficialinė kalba. Okupuotoje Rytų Vokietijoje paskelbtas privaiomas rusų kalbos mokymas: Stalino „filosofija“ ir bendrai Kremliaus propaganda skelbia, kad tik visiems išmokus rusų kalbos, bus prieinama didžiosios „tėvynės“ kultūra ir materialiniai technikos progresai... Žodžiu, surusinimo tendencija didesnė, negu caro laikais. Dėlto, reikia manyti, kad specialus dėmesys atkreiptas į žydus, kurie dėl savo religijos bendrai sunkiai nutautinami, negu kitos tautybės.

2) **Išgyti simpatijų pas arabus!** Staigus

nutraukimas diplomatinis santykių su Izraeliu dėl sprogusios bombos rusų ambasadoje, galėjo nustebinti tik paviršutinį stebėtoją. Psichologinis paruošimas nutraukti santykius buvo jaučiamas seniau.

Jei Kremlius buvo vienas iš pirmųjų, kuris taip rėmė Izraelio nepriklausomybę UNO posėdžiuose, ir šiaip, tai tik dėlto, kad kuogrečiausia išstumti anglius iš Palestinos protektorato (bendrai Kremliaus politika — remti tautines aspiracijas kitų valdomuose kraštuose!), ir, įsigijus žydų simpatijas, užimti patiems svarbią strateginę poziciją. Greičiausia, kad bombos ir ginklai žydų kovos organizacijoms Palestinoje, kurių dauguma buvo komunistinio pobūdžio, aštriau vedusioms kovą su angliais, buvo pristatoma irgi iš Maskvos. Tačiau Izraelis, iškovojęs nepriklausomybę, nuėjo savais keliais. Jis nepasidarė sovietų satelitu, kaip gal būtų tikėjosi Kremlius, o pasirinko demokratinę valdymosi formą vakariečių pavyzdžiu.

Jaunai Izraelio valstybei reikėjo daug kapitalo: remti gausią imigraciją, kurti pramonę, kurios anksčiau visai nebuvo, vykdyti melioraciją naujuose, skirtuose žemės ūkiui plotuose, kelių statybai ir t.t. Tai natūraliai galėjo pagelbėti tik šalys, kurios turi to kapitalo: USA, Anglija, Kanada, kur ir gyvena stipriausios pinigais skaitlingos žydų kolonijos. Tai negalėjo duoti Kremliaus bolševikija! Taigi dėlto ir Kremlui, negavus jokių pirmenybių, neliko jokio intereso Izraelyje. O kas netarnauja jo interesams, tai jei ne priešas, tai bent visai nereikalingas. Teko nurašyti į nuostolius!

Dar svarbesnė priežastis yra kita!

Jaunos Izraelio valstybės kovos su Sirija, Transjordanija, Iraku, Egiptu ir kt. sukelė visam arabiškam pasauli tautinį judėjimą, kuris nusikreipė netik prieš Izraelį — žydus, bet ir prieš galiūnus USA, Angliją ir Prancūziją, kurios rėmė Izraelį ir tuo tarpu turi daug savų interesų arabų kraštuose. Dešimtys tūkstančių išvartų iš Izraelio ara-

bių, senų vietos gyventojų, šiandien yra sim-boliai neapykantos prieš žydus ir jų globėjus. Tautiniu pagrindu arabiški kraštai nori atsikratyti svetimųjų.

Anglai varomi iš Irano, Sudano ir Egipto ir turi apleisti strateginį Sueco kanalą; Šiaurės Afrikos Tunisai ir Moroko bruzda prieš valdovus prancūzus; taipogi jaučiamas judėjimas prieš amerikonus Irake ir Saudi Arabijoje. Kremlius, žinoma, tuos tautinius judėjimus palaiko ir kursto, nes tai atitinka jo politikai — išstumti vakariečius iš artimųjų rytų!

Be tiesioginių strateginių tikslų, susisiekimo ir ūkio rinkų, — Maskvai dar kvepia arabiška nafta, šiandien eksploatuojama vakariečių. Iranas, Irakas, Saudi Arabija, Kuwait ir Bahrein salos, turi apie pusę viso pasaulio naftos išteklių aplink Persijos įlanką. Tai yra tik apie 600 mylių praeiti rusams per nesustiprintą Iraną! Dėlto, Kremlius, jau šiandien viešai skelbdamas ir vykdydamas antisemitizmą, automatiškai pasidaro arabiško pasaulio draugu. Dar daugiau pabrėžti tas savo simpatijas, kviečiamas į Maskvą luvęs karo metu Hitlerio Jeroboje (visai Hitlerio pėdomis!) garsus Jeruzalio muftis Kaj Emin Hussein. Su juo konferuojama. Nors toli siekianti tikslai, bet jau dabar gana aiškūs!

3) **Išgyti gyventojų palankumą okupuotoj Rytų Vokietijoj!** Hitlerio pasėta antisemitizmo sėkla Vokietijoje yra giliai įleidus šaknis. Nedaug šiandien sutiksim žmonių Vokietijoj, visvien kurio išsilavinimo ar padėties, kurie viešai pareikštų savo pasipiktinimą dėl žydų sunaikinimo Hitlerinės diktatūros metu. Ne paslaptis, kad šiandien daugelis buvusių aršiausių nacių „essesininkų“, žudžiusių žydus, yra bolševikų paklusnūs tarnai. Jiems patinka hitleriniai metodai.

(Bus daugiau)

STUDENTŲ ŽODIS

Nr. 7

Redaguoja: K. Ostrauskas, R. Mieželis ir Vyt. Kavolis. • Red. adresas: 106 Wm. James Hall, Harvard University, Cambridge 38, Mass.

Nr. 7

Kritika ar izoliacionizmas

Nei vienas iš mūsų idealų nereikalauja užsimerkti prieš klaidas, garbingus nuomonių skirtumus, ribotus horizontus. Ir ne vien į oponento klaidas atėiname, plačiai išsprogdingę kritiškai akis — stengiamės, priešingai, ir savyje sėtono sėklą įžvelgti.

Sitokia politika, pasirodo, turi duomenų užgauti kai kuriuos skaitytojus. Bet išvesti skaitytoją iš kantrybės ne tik tai rašėjos širdžiai malonus dalykas, tai — rimtos, atsakingos publicistikos pareiga. Tai vienas iš veiksmingiausių būdų išaukti reakcijai, kuri paskatintų nusipurti ant sąžinės sužėlusius maurus ir paklausti, ar ne per daug kartais turima kantrybės, visų pirma, su savi. Tikime, kad studentas su spaudos etike tu yra susipažinęs, ir todėl nematome reikalo bijoti pasėkų.

Nenorėtume, kad, kritiškai pastabai pasirodžius, būtų išsakyta klaukama: "Ar jūs iš tikro nuosirdžiai stengiatės įsiskirti visų bendradarbiavimui", jeigu "nuolat kabinėjatės" prie tų ir tų? Bendradarbiauti, tarpusavyje pasikritikuojant, galima. Bet daug sunkiau bendradarbiauti, kai vienį kitus ryžtasi iš viso ignoruoti. Pagal garsų įsitikinimą — žuolai (mes) su krūmokšniais neprasideda! Štorkiškai pažūrą tegalime pavadinti ideologiniu izoliacionizmu, su šitų šiaudų kultūringo visuomeniškumo kraičio nesukrausime.

Toleracijos pagrindai

VYT. KAVOLIS

Socialiniai * mokslai yra parodę, jog ne tikai skirtingumai skatina kūrybinę kibirkštį — jog be skirtingumų aplamai negali būti jokios kūrybos — bet kad bendruomeninio organizmo normalus funkcionavimas yra nuolatinių konfliktų, susikirtimų serija. Bendruomenėje, kaip ir žmogaus fiziologiniame organizme, gyvybės procesai yra konfliktų derinimas ir vidinis balansavimas. Tobulas bendruomenės stovis nėra, kaip seniau manyta, absoliutinis žmonių tikėjimo ir elgesio uniformizmas, bet konfliktų harmonija. Konfliktas, išplaukiant iš skirtingumų, yra natūralus gamtos ir socialinio gyvenimo faktas, kurio bijotis nereikia; tolerancija yra būdas, kuriuo žmogus prie šio fakto prisitaiko ir jį savo gerovei palengvina.

Tolerancija yra, visų pirma, moralinis nusiteikimas gerbti kiekvieną nuosirdžiai ir savarankiškai pažiūrą, kaip savyje vertingą tiesos įsiskaitymą liudymą, ir gerbti jos turėtoją. Tolerancija, antra, yra iš šios pagarbos išplaukiant nusistatymas prie jokių sąlygų neprimesti kitam savyje pažiūrą, tiesiogiai ar netiesiogiai, prievarta, grasinimais, moraliniu spaudimu, ar faktų kraipymu; ir nesuvaržyti kito galimybes savo pažiūras viešai, pilnametę draugijoje, skelbti, kad laisvas pasirinkimas būtų laisvo individo dalis. Tolerancija yra, trečia, iš tos pačios pagarbos išplaukiant nusistatymas nevaržyti kito veiklos, kurios jo įsitikinimui reikalauja, kol bendruomenė, laisvai apsisprendusi, nenutaria, jog tokia veikla griauia bendruomeninio gyvenimo galimybes.

Tolerantiškam asmeniui vienintelis būdas kovoti su idejomis, kurias jis nelaiko geromis ar išimtingomis — yra argumentas. Bet kultūringa argumentacija galima tik tada, kai abi pusės yra laisvos argumentuoti — laisvos moraliskai kaip ir fiziškai, — lygios ir turi lygias teises naudotis viešomis viešojo reikšmės priemonėmis. Tolerancija išskiria demagogiją ir asmeninį koliojimąsi, nes tokios kovos formos pagrįstos faktų misrepresentacija ir rodo nepagarbą žmogui. Tačiau tolerancija neišskiria ideologinės kovos kultūringo argumento formoje

* Paskaitos ištrauka. Aut.

Komentarai, skaitymui laisva valia

SAULIUS SIMOLIONAS

Pastaruoju laiku "Studentų žody" buvo šiek tiek kalbėta apie mokslinį metodą, žmogaus prigimtį, ideologiją. (Žiūr. V. Kavolio "Ideologijos ir Visuomeniškumas" ir V. Vyganto "Kitaip galvojant"). Vadinasi, grynai filosofinės problemos, filosofiją suprantant kaip apibrėžimų aiškinimą (o kaip kitaip ją suprasti!) — sokratiškai tariant: galvoti teisingai, kad gyventi teisingai. Visa, kas seks toliau, mano kolegoms nehumanitaras, o gal ir humanitaras, bus tik "pilstymas iš tuščio į kiaurą" — todėl straipsnis ir pavadintas "Komentarais, skaitymui laisva valia." Bet tęsime leista ir šio amžiaus vie-

listų partija siekia priešingų tikslų. Jų tikslai, jei įgyvendintų, tam tikra prasme panaikintų galimybę tuo pačiu metu įkūnyti priešingų grupės tikslus. Ar suteikia tai Lietuviai Frontui (arba priešingai) teisę griežti prievartos, demagogijos ir panašių fanatiškų priemonių? Ne, nes abi šios grupės vienijamos bendrų vertybių pačia giliausia prasme: jos abi reikalauja kiltis, stos drauge už Lietuvą kovoti ir jai dirbti.

Tolerancija šiuo atveju moraliai privaloma: bendros vertybės jos reikalauja. Bandytas traktuoti vieną kurią pusę kaip traktuojama bolševikus; su kuriais mūsų niekas nebejungia, išskyrus bendrą beždžionišką kilmę, būtų bendrų vertybių išdavimas. Ir, priešingai, jeigu socialistų partija ar Lietuviai Frontas nutartų, jog dialektinis materializmas ar konfesinis absoliutizmas yra "svarbiau" už bendrąjį lietuviškumą — tada jų tarpusavio netolerancija būtų pilnai pateisinama ir tada mes turėtume teisę ir pareigą tokią grupę iš lietuvių bendruomenės maloniai pašalinti.

Tolerancija galima tik tuomet, kai esama principo, jungiančio abi puses, ir augštesnio už kontrapoziciją. Kad tokio principo esama, nevalia užmiršti net ir tada, kaip oponento idėjos griauia tai, kas mums — bendrojo principo rėmuose — yra specifika. Liberalas neturi teisės uždrausti kalbėti katalikui, net ir tuomet kai šisai paneigia ir griauia liberalizmą, ir katalikas, neprasizengdamas su pačiu pirminiu tolerancijos įsakymu, neturi teisės savuoju veto užverti burnos racionalistui, nors šis ir griautų pačius krikščionybės pamatus.

Mes visi priklausome Vakarų kultūrai, pagrįstai tikėjimu į žmogaus laisvą valią, laisvą įsiskaitymą, ir šis tikėjimas primeta tolerancijos prielaidas ir liberalui, ir socialistui, ir katalikui, ir bet kuriam kitam. Į šandieninę tolerancijos sampratą, savo dalį — labai svarbią — yra įnešusi ir krikščionybė, ir įvairūs naujųjų amžių istoriniai judėjimai, kaip apšvieta, liberalizmas ir panašiai. Jinaf visiems privaloma.

Tik tasai, kuris savo nuodėmingos sielos gėmėse tiki, jog žmogus laisvės nevertas ir laisvam apsisprendimui netikęs, gali tvirtinti, kad tam tikros ideologinės pozicijos išpažinimas esmiškai svarbesnis už žmogaus laisvę; jei taip tikima, kalbos apie toleranciją — tuščios. Tokiai žmogus paneigia demokrati- ją ir save pastato už jos ribų.

ninteliams "nepozityvistams" tarti žodį.

Mano akimis žiūrint, V. K. nenori paneigti žmogaus prigimties, kaip kad V. V. klaidingai mano, bet ją tik suprasti. Dėl to ginčas tikrai tariamas, o ne tikras. Jis išreiškė savo supratimą (o tas supratimas nuspalvintas sociologine spalva, kaip savaime tikėtinas iš autoriaus polinkių) labai įtikinčiai, ergo išmintinga psichoetinė hipotezė, kuri puikiai išaiškina jos aiškinamus faktus (grupiniai aštrumai ir susiskaldymai lietuviškoje visuomenėje). Be to, hipotezė patikrinama (V. K. pastebėtas ir apibrėžtas ideologinis metodas lietuviškame visuomeniniame gyvenime analitiškai atitinka faktai, kad daugiausia lietuvių grynai visuomeniniai nesutarimai slypi organizacijų postulatuose, o ne priemonėse, kas socialiskai labai nesveika).

Bet hipotezės tikrai spinduliuojanti žymė yra, kad hipotezė išaiškina ne vien tik žinomus faktus, bet kartų implikuoja pirmiau visiškai nenumatytas išvadas (ideologinis metodas gali būti lietuviškui būdų charakteringas; ideologinio metodo pagrindai, būdami metafiziniai, atsiremia į religiją — klausimas ar į krikščionybę ar į pagonybę?; etinis ir bendras mistizmas mūsų tautoje ir jo pradai; ir t.t.). Ir šios bei panašios išvados tėra vienintelės galimos išvados iš V. K. hipotezės, kadangi jos išplaukia iš pačios hipotezės, o ne taip, kaip V. V. savo straipsnio trečiam, ketvirtam, penktam paragrafuose žymi išvadas, kylančius iš jo paties kultūrinio credo (iš viso V. V.), kaip prieštaraujančius išvadas V. K. hipotezei.

Logiskai kalbant, tai ad hoc prielaidos, kaip kad Lewis Carroll'io naivi Alice vengia kengūrų, kadangi jos namuose vieninteliai gyviai yra katės; kadangi tas gyvulus malonus, kuris žiūri į mėnulį; kadangi vieh tik mėsėdžiai pjauna peles, ir t.t. Bet tai pasidaro nebejuokinga, kada pradėdama operuoti kultūrinėmis vertybėmis, naudojant jas grovimui to, ką kitas stato. Priešingumas V. K. natūralistiniame kontekstui, kaip etinių sprendimų pagrindui, neraiškia, kad oponentui leidžiama loginė netiesia ir psichologinis nesąžiningumas arba vien tik neįsigilinimas į kritikuojamą straipsnį.

Ši istorija iškelia svarbų ir idomų klausimą: ar mes esame taip užsikonseravę savo indetėstinistinėje kultūrinėje atmosferoje, kad nenorim prileisti galimybes atsirasti mokslui, vertinamam žmogaus gyvenimu. Jei yra iš viso reikšmingų etinių klausimų (o jų tikrai yra, pav.: kodėl aukoti BALF'ui?) ir todėl galimų atsakyti, tada etika gali būti mokslas. Nes teisingai atsakymai į jos klausimus sudarys tikrą teigimų sistemą, o tikrų teigimų sistema apie bet koki daiktą yra to daikto mokslas. Etika vien tik mokslas ir niekas daugiau, jos vienintelis tikslas tiesos pažinimas. Mokslas apie pavienio žmogaus ir tautos sprendimus nepadarys gyvenimo gerinimo ir nuotykingu, jei toks būtų indeterministų argumentas. Suprasdami žmogaus sprendimus — nereiškia, kad mes sumechaninsim — sumasinsim žmogų; nors, kartais kont-

Studentės pareigos

Apie studentų pareigas tomiai prirašyti. Studentai visi jau žino, kad savo pareigų jie nežino (na kiek gi valdžiai mokesčius sumokėjusių?). Bet, nepaneigdamas savo tautinių vertybių (moterys juk nuo žiliausios senovės liūliavo mūsų kūrybinį genijų, kurdamos liaudies dainas), inteligentiškas stebėtojas neturėtų visiškai užmiršti ir studentų. Negalime be didžio skausmo žiūrėti, kaip kovą dėl idealų. Šioje kovosios astrologų ir šiaip empiristų visokių įtakoje, ši (daugumoje) dar nepažadėtą generacija, eina netikrais keliais.

Gyvenamasis momentas reikalauja, kad studentė giedrotis akimis ir ryžtu jose "pameninime gyvenime analitiškai atitinka faktai, kad daugiausia lietuvių grynai visuomeniniai nesutarimai slypi organizacijų postulatuose, o ne priemonėse, kas socialiskai labai nesveika).

Bet hipotezės tikrai spinduliuojanti žymė yra, kad hipotezė išaiškina ne vien tik žinomus faktus, bet kartų implikuoja pirmiau visiškai nenumatytas išvadas (ideologinis metodas gali būti lietuviškui būdų charakteringas; ideologinio metodo pagrindai, būdami metafiziniai, atsiremia į religiją — klausimas ar į krikščionybę ar į pagonybę?; etinis ir bendras mistizmas mūsų tautoje ir jo pradai; ir t.t.). Ir šios bei panašios išvados tėra vienintelės galimos išvados iš V. K. hipotezės, kadangi jos išplaukia iš pačios hipotezės, o ne taip, kaip V. V. savo straipsnio trečiam, ketvirtam, penktam paragrafuose žymi išvadas, kylančius iš jo paties kultūrinio credo (iš viso V. V.), kaip prieštaraujančius išvadas V. K. hipotezei.

Logiskai kalbant, tai ad hoc prielaidos, kaip kad Lewis Carroll'io naivi Alice vengia kengūrų, kadangi jos namuose vieninteliai gyviai yra katės; kadangi tas gyvulus malonus, kuris žiūri į mėnulį; kadangi vieh tik mėsėdžiai pjauna peles, ir t.t. Bet tai pasidaro nebejuokinga, kada pradėdama operuoti kultūrinėmis vertybėmis, naudojant jas grovimui to, ką kitas stato. Priešingumas V. K. natūralistiniame kontekstui, kaip etinių sprendimų pagrindui, neraiškia, kad oponentui leidžiama loginė netiesia ir psichologinis nesąžiningumas arba vien tik neįsigilinimas į kritikuojamą straipsnį.

Ši istorija iškelia svarbų ir idomų klausimą: ar mes esame taip užsikonseravę savo indetėstinistinėje kultūrinėje atmosferoje, kad nenorim prileisti galimybes atsirasti mokslui, vertinamam žmogaus gyvenimu. Jei yra iš viso reikšmingų etinių klausimų (o jų tikrai yra, pav.: kodėl aukoti BALF'ui?) ir todėl galimų atsakyti, tada etika gali būti mokslas. Nes teisingai atsakymai į jos klausimus sudarys tikrą teigimų sistemą, o tikrų teigimų sistema apie bet koki daiktą yra to daikto mokslas. Etika vien tik mokslas ir niekas daugiau, jos vienintelis tikslas tiesos pažinimas. Mokslas apie pavienio žmogaus ir tautos sprendimus nepadarys gyvenimo gerinimo ir nuotykingu, jei toks būtų indeterministų argumentas. Suprasdami žmogaus sprendimus — nereiškia, kad mes sumechaninsim — sumasinsim žmogų; nors, kartais kont-

prieštaravimu, kaip tosios sekretorės (visai ne legendarinės), kuri, tris sykius pažadėjusi išsiuntinėti pakvietimus į susirinkimus, tris sykius jų neišsiuntinėja, o, ne laiku ir ne vietoje, susilaiko (susirinkimai neįvyksta). Neprieštarauti reikia su įsitikinimu, principiškai, iš širdies!

Šioje trumpoje apžvalgoje nemąstoma atskleisti visų gilesnių studentės horizontų. Reikia tačiau atvirai pabrėžti, jog siaura specializacija ir artimesnių giminių savo vartais pietumis nuodijimu studentė nerūdijanti čios garbės kraičio danguje nesukraus. Iš studentės gyvenimas reikalauja pilnutinio visuomeniškumo. Ji turi būti to- kia, jog mes, visuomenė, ja didžiutūmės: galinga moraline įtaka, mus išverčiančia iš rutinos vėžių, ir priverčiančia šiuo palaimintu (finalinių egzaminų) laikotarpiu — kartu su H. Radausku — prasmingai ryžtis: "Pametę viską, bėkim gaudyti pavasarį moters plaukus", ir ištikimiems savo idealams.

Carolus

AKADEMINIAME PASAULYJE

Susivienijimas Lietuvių Amerikoje nutarė duoti stipendijas studentams ar jų grupėms, kurie aktyviai dalyvaus susivienijimo narių vajuje ir įrašys naujų narių Susivienijimui. Stipendijų dydis pareis nuo prirašytų narių skaičiaus. Suintere-

tuoti prašomi kreiptis šiuo adresu: SLA Stipendijos, 307 W. 30th Street, New York 1, N. Y.

Studentų Sąjungos šeima padidėjo dviem naujais skyriais: Baltimorės ir Hartfordo. Hartfordo skyriaus valdybą sudaro: pirm. V. Saliamonas, pirm. sek. N. Stadalnikaitė, ant. sek. R. Liutermozaitė ir išd. J. Petkaitis. Skyriui priklauso 10 studentų, studijuojančių Hartfordo apylinkėse. Baltimorės skyriaus Valdyba susideda iš pirm. J. Dėdino, sek. I. Lo-

zaitytės ir Marylando Universiteto studentų atstovo P. Butkio. Skyrių sudaro šeši studentai Baltimorėje ir keturi, studijuoją Marylando Universitete.

JAV Lietuvių Bendruomenės Chicago Apygardos Valdybos iniciatyva įsteigta Chicagoje Jaunimo Taryba. Taryba turėtų atlikti koordinacinį jaunimo darbą, tuo būdu suaktyvinant jaunimo veiklą Chicagoje. Tarybą turi jeiti visų jaunimo organizacijų Chicagoje atstovai. Tuo tarpu tolimesnių žinių apie Tarybos veiklą negirdėti.

Vytautas Šliūpas lankąs Illinois Institute of Technology,

už sėkmingas studijas įtrauktas į studentų "honor roll".

Rimvydas Vaišnys baigęs pirmuoju North-East Catholic High School, Philadelphia, Pa., abiturientų konkurse laimėjo pirmą vietą ir stipendiją į Yale Universitetą.

"Žiburėlio" metinis susirinkimas įvyko kovo 29 d. Chicagoje. Dalyvavo nemaža lietuvių veikėjų, kurie aptarė tolimesnę "Žiburėlio" veiklą. Numatoma atkreipti didesnę dėmesį į finansinių lėšų sudarymo metodus. Pasiūlyta stengtis gauti pajamų per testamentus ir surengiant dovanų vakarą. "Žiburėlis" buvo įkurtas 1907 m. ir iki šio ai-ko aktyviai remia studentus.

Illinois Universitete, Urbanoje kovo 28 d. įvyko draugiškos krepšinio ir tinklinio rungtynės tarp Illinois Universiteto Navy Pier skyriaus Chicagoje lietuvių studentų ir Urbanos Lietuvių Studentų Draugijos komandų. Krepšinyje užpelnę pergalę nusisėdė Urbanos studentai, laimėjęs santykiu 93:63. Urbanos komandos žaidėjai: R. Dirvianskis ir S. Zubkus, sudarę komandos branduolį, parodę puikų kamuolio valdymą ir savo taikliais metimais užtikrino pergalę. Tinklinio rungtynėse šeiminkai turėjo nusileisti pranašesnei Navy Pier studentų komandai 2:1.

Illinois Universitete Urbanoje vykstančiame tarptautiniame futbolo (soccer) turnyre pirmąją Europos I-ji komandą. Komandos pagrindą sudaro lietuviai studentai: V. Adamkavičius, R. Dirvianskis, V. Gerasmanas, J. Rasmusas ir K. Ripskis. Kiti komandos žaidėjai: — keturi vokiečiai studentai ir du šveicarai. Europos II-je komandoje žaidžia A. Zemaitytis ir A. Avizienis. Turnyras rengiamas Illi Union Activities ir jame dalyvauja komandos: Europa I, Europa II, Pietų Amerika, Kolombija, Šiaurės Amerika, Artimeji Rytai ir Tol. Rytai. (Perkelta į 6-tą pusl.)

Gerėkis Coke...ledo šaltumo

TIESIAI IS

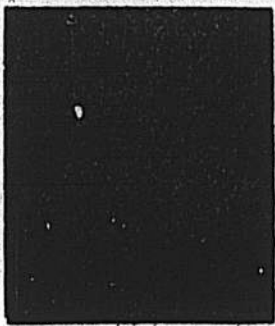
BUTELIO

DRINK
Coca-Cola

BOTTLED UNDER AUTHORITY OF THE COCA-COLA COMPANY BY CLEVELAND COCA-COLA BOTTLING COMPANY
"Coke" is a registered trade-mark. © 1953, THE COCA-COLA COMPANY

Ką darai — daryk slapta!

VISAI SLAPTAI

Visai slapta! redaktorius

Vedamasis

"Visai slapta!" praktika turi labai ilgą istoriją.

Valdžioms pasikeitus nepriklausomojoje, tarnautojas gaudavo visai slapta pranešimą, kad atleidiama iš darbo dėl etatų mažinimo. Valdžia gaudavo visai slapta storus, gražius laiškus, o jie reikėd, kad lenkas reikalauja diplomatinio santykių, vokiečiai nori Klaipėdos ar sovietas, meilę mažajam reikšdamas, siūlo Vilnių, mainais likusios Lietuvos geisdamas.

Vienas smarkus politikierius visai slapta pragyveno visą vokiečių okupacijos laikotarpį, nors jo slėptuvių gėstas ne nebendė įsikišti. Visai slapta jis pabėgo ir į Vokietiją ir čia, visai slapta — viešas lebensmittelmarchės imdamas, amerikiečių susilaukė ir kaip kankinys visai viešai nuėjo į Vliką stiprios valdžios daryti.

Čia slaptais darbais taip visiems įsimelino, kad, pagaliau, gavo viešų ir apmokamų atostogų į Ameriką išemigruoti. Kai iš čia vėl visai slapta norėjo į valdžią grįžti, kiti jį visai viešai nuo šitos pareigos atleido. Dabar jis ir vėl gyvena kone visai slapta. Gal tai jam gerai, o gal ir ne, bet kitiems gerai — tai žinia.

Mint. St. Lozoraitis buvo gavęs visai slaptaus Kybartų aktyvų. Kol laikė juos visai slapta, gal nei žmonai, nei vaikams nepasirodė, buvo viskas gerai. O kai tik juos visai viešai į dienos šviesą išnešė — patys žinot, kas nutiko. Sudundėjo sudukėjo visi pašalėliai.

Visai slapta praktika ir reikėd šiais pavyzdžiais dar toli gražu neaprepta. Kasdien, ir visi, ir labai sėkmingai mes tai praktikuojam. Prenumeruojam laikraščius visai slapta, kad nei patys jų matom, nei administracijos apie tai sužino. Perkam knygas visai slapta, kad jų nei kiek pasplatintus nemažėja. Visai slapta aukojam ir Altui ir Balfui, o po to nei mūsų pinigines paplonėję, nei jos pastorėja. O ir Alto su Balfu prezidentams surinktus pinigus taip visai slapta skirsto, kad ne tik valdybos žmonės, bet ir revizijos komisijos nesužino kam ir kada ir kiek išleista.

Ką pasakė, pasakė visai slapta. Ir ateity neužsičiaupdami apie viską ir visus visai slapta kalbėsime. Mūsų šūkis: ką darai — daryk slapta.

Ar ką duodi, ar imi, Valdžią grobti ketini, Ar per dantį ką varai — Kol slapta, tai vis gerai.

Kas yra humoras

Senovės romėnai humoru vadindavo keturių rūšių skystį, tekantį žmogaus kūne. Iš ko tas skystis anom dienom susidėdavo, nėra likę užrašyta. Bet mūsų laikų žmogaus kūno skysčio tyrinėtojai — humorologai — nustatė, kad jis susidėdavo jau tik iš trijų rūšių: vandens, alaus ir degtinės. Ne pas visus jis turi tą pačią proporciją. O ir pas

visiškai, bet ir dar girdėjos, arba, kai katra Stempuzienė ar Malcanaitė, ar Giedraitis su Liutkum ir dar su Kavaliūnu norėdavo vieni dainuoti. Buvo jau taip saldu burnoje pasidare po tos lopšinės, bet išėjo vieni vyrai, o po vyrų vėl lietuvaitės, tai lietuvaitės buvo gražesnės už vyrus ir dar sumušė juos, kad turėjo kankles, o jie nieko. Buvo dar ir šokių, šoko į visas pusės, po vieną, po porą ir krūvom, ir nežinau, ar vienai reikėjo parvirst ar taip pasitaikė. Miss Polyna Stoska gerai išmokusi įeit ir išeit, dainavo pirma nelietuviškai, o paskui lietuviškai, rašyčiau apie ją daugiau, tik dar neturiu pilietybės, tai nežinau, ar nepakenks, kad girsiu amerikoną, kam lietuviškai dainavo ir dar apie kaip aš tave myliu.

Lauke buvo šilta ir dar saulė ant dangaus, buvo daug žmonių, pasakiau aš, naje, atsakė žmona. Korespondentas

Paskutiniu laiku humorologus sudomino naujas reiškinys: lietuviški humoristai ima elgtis lyg baltosios meškos.

Humorologas

Literatūrinės mandrybės

Laureatas Jurgis Gliūda savo premijuotam romane "Ora pro nobis" pasirodė esąs išradingas be jokio saiko. Vieną savo veikėją Nemunę paskandino, kitą į Sibirą ištrėmė, patį svarbiausią Rainius per pilvą lazda užmušė, komunistuojančius i sovietus išbėgdino, o likutį partizanauti nusiuntė, gal ir tuos kokia kulką pagaus. Taip ištišuos skyriuos pasilieka rodyti savo išmintį tik pats vienas autorius. Kodėl nepasirodyti antrą sykį aplaurintam!

Išradingas autorius ir frazėje. Kartoją ir kartoja, kad savo žodyno turtingumą pademonstruoti:

"Tiltas, kaip gyvas, granatos perplėstas žmogus, sunkiai griuvo į Nemuno vandenį. Tiltas sustenėjo sudraskyto plienų girgždesiu. Tiltas buvo kaip bejėgis, išniekintas kūnas. Tiltas buvo panašus į kūnus tų kankinių... Tiltas bejėgiškai atkišęs savo sužalotus plieninius šonkaulius."

Jurgis Gliūda gavo vieną tūkstantį. Jurgis Gliūda gavo antrą tūkstantį. Jurgis Gliūda gaus trečią tūkstantį. Jurgis Gliūda talentas — pasakė jo giminės. Jurgis Gliūda — valio! — sušuko jo draugai.

Skaitytojas kantriai skaito ir atsimindamas valio, talentus, laurus ir mūsų literatūros kelią. Sliugiantį pakalėm, visai slaptai meldžiasi: ora pro nobis.

Kritikanas

Apie tą "Čiurlionį"

Čiurlionis vėl koncertą darė, paėmė du bilietus už penkis dolerius, žmona sakė, kam tokius brangius, o kad piegsnių jau nebuvo, atsakiau. Minkštai atsisdėm, ėjo nutukęs tremtinys pro šalį, numynė man koją ir atsisdėd kaip niekur nieko. Pasėdėjo, pasėdėjo, atėjo vėl ir paklausė, ar aš jums koją numyniau, naje, atsakiau. Pagalvojo, pagalvojo, aha, pasakė ir vėl nuėjęs atsisdėd. Po to jie atitraukė sceną, buvo ten portepionas kampe, asla, keli laiptai ir lyg tokios žolės pasieniuos. Gerai viskas matės, o žmona dar barė, kam į šoną nupirkau. Išėjo lietuvaitės iš kairės, o artojai iš dešinės, visi gerai ėjo ir gerai sustojo. Dirigentas Mikulskis bajoriškai pasirėdęs pasivėlavo, žmonės ėmė plot, o jis pasilipo ant lentos ir visi išsižiojo. Dainavo visą laiką išsižioję, tik, kai ėmė vaiką supti,

Nepaprasta

"Albertui ir Emilijai (Jociūtei) Kulponams, gimė sūnus pakrikštytas Pauliaus ir Juozo vardais."

Draugas, koresp. iš Bostono. Šiais laikais ir dar Amerikoje gali jau ir pakrikštyti vaikai gimti. Lietuvoje tik jau gimusius tekrikštydavo.

"O Kazlauskas ir L. Leonas ruošiasi susituokti."

Draugas, koresp. iš Worcester. Kaip? Vyras su vyru!

Kur kreiptis?

Kan. F. Kapočius, recenzuodamas kun. St. Ylos maldaknygę "Sveika Marija", (Draugas, geg. 2, 1953), rado, kad kai kurie žodžiai gyvoj kalboj nevartojami, kad neišvengta slavizmo, kiti žodžiai netiksūs ar da neįaukiai skamba.

Maldaknygės kalbą taisė prof. dr. P. Skardžius. Atoity knygų autoriai kalbinių patarimų turės bene kreiptis į kan. F. Kapočius, o teologinių — į prof. Skardžių.

Naujas gydytojas Chicagoje

DR. J. RAMUNIS

Dr. J. Ramūnis medicinos srityje.

Dr. J. Ramūnis, studijuodamas aktyviai dalyvavo studentų organizaciniame darbe bei jų kultūrinėse organizacijose. 1947-48 m. buvo Tuebingeno studentų atstovybės sekretorius. 1948-49 m. — Centrinės studentų atstovybės sekretorius. Dr. Ramūnis aktyviai prisidėjo prie korporacijos Vilties organizavimo ir buvo vienas iš jos steigėjų.

Džiaugdamiesi Dr. Ramūnio, besikūriant Amerikoje, atsiektais laimėjimais, tikimės aktingo bendradarbiavimo visuomeniniame darbe ir linkime sekmingai pritaikyti įgytą patirtį patarnaujant lietuviai visuomenei.

A. Sakelė

Ar jau
įstojai į
VILTIES
draugiją?

DEMESIO LIETUVIAI!

Jeigu jums namuose ko pri-trūksta — atminkite lietuvišką krautuvę — 6113 St. Clair gatvėje. Ten rasite televizijos aparatų pradant nuo \$176.95; puikių garinių ir elektrinių virtuvinių 94.95; siuvamų ir skalbiamųjų mašinų; šaldytuvų; oro vėsinimo aparatų; įvairiausių baldų: miegamųjų, valgomojo kambario; virtuvės stalų ir kėdžių ir t.t.

Viską gausite jums prieinama kaina. Skambinkit HE 1-8602 arba užsikite į 6113 St. Clair Ave. Duodame ilgą išsimokėjimui įnešus labai mažą sumą. Duodame ir dideles nuolaidas.

Sekmadieniais klausykite lietuviškos radijo programos nuo 3 iki 3:15 val. iš stoties WJMO, banga 1540.

Trade NOW

Your old small screen
TV is worth up to
\$100 on a brand new
1953 Admiral 21"
Big Screen Television

SENSATIONAL
TRADE-IN OFFER
UP TO \$100.00
FOR YOUR OLD TV

Admiral 21" TV

RADIO-PHONO
COMBINATION

Biggest 21" Picture in TV With New
252 Sq. In. Super Dyna-Ray Picture Tube

Here's the trade of the year... up to \$100.00 for your old small screen TV on Admiral's complete home theater... with the biggest 21" picture in television. Plus powerful "TV-Integrated" radio, and new Super "600" automatic phonograph. In walnut, mahogany, blond. Model 321DX15L—(Walnut).

only \$489.95

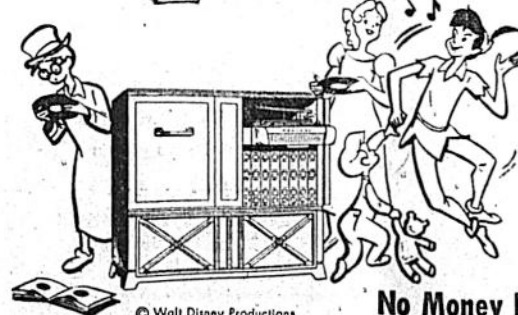
America's Most Wanted TV

Admiral
21"
Television

43% bigger picture
for the same money!
Admiral's big 21" table model
TV, now at the price of other 17's.
Guaranteed UHF. The most popular
set in the land! See it now!
Model 121DX11 (Ebony).

Only
\$199.95

Automatic Phonograph
Plays All Records, All Speeds
...with One Control
Plus Super Sensitive
"TV-Integrated" Radio
No Money Down Pay 0.00 Weekly

© Walt Disney Productions

All prices include Federal Tax and all warranties.

SUOPIS FURNITURE
6921 Wade Park EX 1-0911

SENIAU IR DABAR

K. S. KARPUS

KUBA — ISPANISKAS UZSIENIS

Kuba — didžiausia sala Antilų salų grupėje, kurias pirmąsias Kulumbas atrado "per klaidą" atplaukęs ne į Rytų Indijas, kaip buvo išsirušęs 1492 metais. Kuba guli apie 100 mylių tiesiog į pietus nuo paskutinio Floridos iškišulio į vandenį. Iš Miami oro keliu į Havaną, Kubos sostinę, gerokai pietvakarių kryptimi, 256 mylios. Tarp Miami ir Havanos išplėstas įvairus susisiekimas, prekyba ir turistinis biznis. Amerikiečiai gausiai ten lankosi, norėdami pamatyti tikrą "užsienį", Europos kultūros pasaulį.

Automobiliu galima privažiuoti iki 90 mylių atstumo nuo Kubos, paskui prasideda vanduo, kurį reikia arba laivais perplaukti, arba oru skristi.

Iš Miami lėktuvais ir laivais turistai vežami į Kubą, pro eilę salų, esančių prie pietrytinio Floridos kampo. Tarp tų salų išpilti pilimai ir kelias nutiestas tiltai. Vienas toks tiltas yra apie 7 mylių ilgio. Tas kelias eina į pietvakarius, ne visai tiesiog Kubos linkui, iš Miami į Key West, paskutinę salą 154 mylių tolimo. Ta tūkstančių salų ir salukų grandis priklauso Amerikai.

Nuvykę į Floridą stengiasi nors vieną kartą tuo keliu pervažiuoti į Key West, apsuptą Meksikos įlankos vandenimis. Ten galima išsinuomoti vilas, ten vyksta tie, kurie mėgsta giliose vandenyse žuvalti. Kiti nuvažiuoja į Key West ir iš ten arba laivu arba lėktuvu keliauja į Kubą, sutaupydami keliolika dolerių, nes per tą 90 mylių į Havaną iš Key West lėktuvu kaštuoja jau tik \$10.00. Tačiau patogiau iš Miami skristi arba laivu plaukti, nes susitaupo tas bereikalingas 150 mylių į vieną ir į kitą galą automobilio važinėjimo, kas užtrunka visą dieną.

Išskridom iš Miami mes trys: mano žmona, Salasavičienė ir aš. Už pusantros valandos jau nusileidom Havanos lėktuvų stotyje. Ten veža ir Pietų Amerikos lėktuvai, kurie skrenda iš Miami į visą Pietų Ameriką. Amerikos lėktuvuose keleiviams duoda išgerti tik apelsinų sultis; Pietų Amerikos lėktuvai pavaisina jau alkoholiniu gėrimu, specialiai paruoštu Kubos romu.

Išlipus iš lėktuvo, einant per muitinę, jau vaizdas ir įspūdis kitoks negu pas mus įprasta: žmonės tamsesnės išvaizdos, kalba ispaniškai, nors kai kurie moka ir angliškai. Tuoj matyti vietinių žmonių žemesnis gyvenimo ir rengimosi lygis.

Atsirasus svetimame krašte, pirmiausia rūpi kur pasidėti. Taigi atlikę reikalus muitinėje, einam į ieškoti taksi važiuoti į Havaną, kurią vietiniai vadina Habana. Kas tik iš U. S. atvyksta, klausiant informacijų apie viešbutį, tuoj pasiūlo patį puikiausią — Nacional. Bet mes pasukėjom paklausti kiek ten ima už kambarį, ir kai pasakė \$25.00 už naktį, mes paprašėm pigesnio. Tada rekomendavo Sevilla, kur dviem kambarys kaštuoja nuo \$15.00 ir sutikom į tą važiuoti.

Artėjant į miestą, matėsi didelė, gausi statyba gyvenamųjų ir kitokių namų. Tas rodė, kad miestas plačiasis, kraštas gyvas, judrus. Habana išsistatė ant didoko žemės iškišulio, gulinčio į šiaurę Floridos link. Iš trijų pusių apsupta vandens, kuris sudaro įlanką ir uostą, į kurį atplaukia iš viso pasaulio laivai.

Kubą gyventojų turi apie 5,400,000, Habana apie 700,000.

Senasis miestas susispaudęs, susigrūdęs apie uostą.

Kubos plotas yra 44,215 kvadratinų mylių, bet sala labai ilga, nusidriekusi nuo vakarų į rytus apie 780 mylių ilgio, gi pločio apie 20 mylių siauriausioje vietoje ir apie 120 mylių plačiausioje. Kalnuotos sritys turi augstų, iki 8,000 pėdų kalnų, žemumos labai derlingos ir visos dirbamos.

Pietų metu atvykę į Havaną, turėjom visą popietį apžiūrėti miestą. Ir dar visą sekančią dieną prabėgtinai pamatėm ir susipažinom su įdomesnėmis vietomis.

Habana yra liūdininkė Ispanijos didybės dienų, kada Ispanija valdė jūras ir užėmė visą Pietų Ameriką, Centrinę Ameriką, šias Vakarų Indijų salas ir šiaurės Amerikos pietines sritis nuo Floridos Atlanto pakraščio iki Kalifornijos, Pacifiko pakraščio.

Įvažiuojant į miesto centrą aplinkiniu keliu, matėsi iš senų laikų tebestovintios didžiulės tvirtovės, pastatytos atitinkamose vietose, skirtos miesto gynimui iš vandens. Ir pati didžiausia tvirtovė, Morro, augta krante kitoje uosto pusėje, saugojo miestą nuo priešių. Kai kurios tvirtovės dabar naudojamos kalėjimams. Morro tvirtovė naudojama Kubos karininkų mokyklai.

Tos tvirtovės pradėtos statyti anksčiau ir statyta apie porą šimtų metų. La Fuerza tvirtovė pradėta statyti 1538 metais, vos 40 metų po Kolumbo apsilankymą Vakarų Indijose, kai Ispanija pasiryžo tikrai naujai atrastame pasaulyje laikytis. Padavimas sako, kad iš šios tvirtovės sienų kasdien žiūrėjo į tolimą jūrą kariautojo De Soto žmona, laukdama savo vyro, išvykusio Floridos tyrinėti, iš kur jis niekad negrįžo.

Anglijos jėgai jūroje augant, ir jai rodant susidomėjimo naujuoju pasauliu, steigiant kolonijas šiaurėje Atlanto pakraščio, Ispanija statė dar daugiau tvirtovių. La Cabana pastatyta 1774 metais, po to kai 1762 metais anglų laivynas įsiveržė į Havaną po ilgo mūšio paėmė Chorrela tvirtovę.

Kai 1588 metais Ispanijos laivynas buvo nuplaukęs su triuškinčiu Angliją, ir "Ispanijos Armada" tą vasarą netikėtai buvo anglų sumušta ir Ispanijos galybė jūroje buvo susilpninta, Ispanija dar daugiau kaip porą šimtų metų laikėsi savo įgytose naujajame pasaulyje kolonijose, iš kur vežėsi auksą, sidabrą ir brangakmenius, kur valdė jos skirti gubernatoriai, ir kur išplėtė savo ispanišką kultūrą iki augsčio laipsnio. Tik 19-to šimtmečio pradžioje, prasidėjus Napoleono karams Europoje, naujojo pasaulio Ispanų valdomos kolonijos pradėjo viena po kitai atsimesti, posiskelbti nepriklausomybes, ir Ispanija jų jau negalėjo priversti būti vasalais.

Kubos likimas taip pat pradėjo ryškintis, kai Kubos gyventojai ėmė bruzdėti už atsistatymą nuo Ispanijos. Ir iškilo visa eilė laisvės kovotojų, pravedusių kovą iki laimingo galo.

Kuba galėjo būti ir Amerikos sala, kai apie vidurį pereinamojo šimtmečio, 1854 metais, prezidentas Polk, pasiūlė Ispanijai parduoti Kubą. Ispanija atsisakė parduoti, bet po 40 metų Kubos neteko nieko už ją negaudama, nes prasidėjo gyventojų sukilimai užbaigė Ispanijos ilgą valdymą Vakarų Indijose. Tai buvo 1898 metais, kada dėl Kubos Ispanija įsivėlė į karą su Amerika, ir Amerika, sumušus

AKADEMINIAME PASAULYJE

(Atkelta iš 4-to pusl.)

• Illinois Universiteto Navy Pier skyriuje Chicagoje iš 32 dalyvių stalo teniso varžybose dvi pirmosios vietos atiteko lietuviams studentams: J. Šoliūnui ir B. Žemaičiui.

• Gerimantas Penikas baigė RCA Institute Radio Inžinerijos kursą su garbės pažymiu.

• "Sviesos" Sambūris Chicagoje balandžio 18 d. surengė akademinį pobūvį. Paskutiniame Sambūrio susirinkime paskaitą apie Lietuvos laisvinimo veiksmus ir jų darbus bei planus skaitė J. Skorubskas.

• Illinois Universiteto Navy Pier Lietuvių Studentų "Lituanica" klubas, veikęs oficialiai universitete, išsirikio naują valdybą, kurią sudaro: pirm. R. Babickas, vicepirm. A. Bakaitis, sek. L. Širmulytė, nariai R. Gaška ir K. Mikėnas. Klubas numato universiteto "Open House" metu surengti mažą parodėlę.

• Paryžiaus lietuvių studentų sekcija yra išvysčiusi gražią veiklą. Paskaitų cikle "Lietuvių tautos dvasinis veidas" antrąją paskaitą skaitė J. Masiulis tema "Politiniai sąjūdžiai Lietuvoje". Sekcijos pastangomis sudaryta tautinių šokių grupė, kuriai va-

Ispanijos laivyną, paėmė Filipinų salas, ir Kubą padarė nepriklausoma valstybe 1902 metais. (Bus daugiau)

dovauja V. Augustaitytė. Studentai plačiai dalyvauja ir Lietuvių šalpos Draugijos chore.

• Stud. Garbačiauskaitė studijuojanti Laisvosios Europos Kolegijoje Strassburge, dalyvavo Prancūzijos universiteto slidžių varžybose, atstovaudama Strassburgo Universitetą ir laimėjo dvi pirmąsias studentų vietas.

• New Yorko studentai ruošiasi surengti akademinę vasaros stovyklą Oscawanoje, netoli Peekskill. Joje laukiama dalyvaujant ir studentų iš platesnių apylinkių.

• K. Ostrausko pjesė "Kanarelė" birželio mėn. statys Chicago Lietuvių Teatras (rež. Ant. Rūkas).

• New Yorko studentų susirinkime bal. 26 d. Vyt. Kavolis skaitė paskaitą Tolerancijos Priešais. Labai gyvos ir principinės diskusijos praėjo draugiškoje nuotaikoje ir esminiais klausimais beveik atsiekta daug žadančio sutarimo; jį šiek tiek maskavo skirtingas sąvokų vartojimas ir ideologiniai argumentai. Susirinkimui pirmininkavo A. Ošlapas.

• Rozalija Somkaitė, pasižymėjusi ateitininkuose, pabaigė Sv. Jono universitetą.

• K. Kudžma išrinktas baltų stud. federacijos organizacinės komisijos pirmininku. Sekretore Evi Evert (estė).

• Studentų Sąjungai šiuo metu priklauso 410 narių.

• Baltų studentai Bostone balandžio 19 d. buvo surengę susipažinimo vakarą.

• Bostono studentų susirinkime bal. 25 d. praversti Oksfordo stiliaus debatai tema, ar komunistai turi būti pašalinti iš Amerikos universitetų. Nors nei tema, nei diskusijos nebuvo aiškiai apibrėžtos, debatai buvo sėkmingi, ir komunistus nutarė išmesti. Debatuose, moderuojant K. Keblińskiui, dalyvavo R. Mantautaitė, T. Naginonis, Alg. Banevičius ir Vyt. Černius.

• Liet. Studentų S-gos Clevelando skyriaus valdybai pagedaujant, pareiškiam, kad Studentų žodis nepriklauso Liet. Stud. S-gos JAV Centro Valdybai, nei bet kuriai kitai organizacijai ar grupei, ir nėra jos organas. Kai kurių CV narių dalyvavimas redakcijoje — grynas atsitiktinumas. Už pasirašytose straipsniuose reiskiamos nuomos atsakingi patys bendradarbiai, o už redakcinę politiką redakcinis kolektyvas.

ISIRINKO

Į Liet. Studentų S-gos JAV Centro Valdybą išrinkti — nepriklausomų studentų sąrašas: Vyt. Kavolis, R. Mieželis, L. Grinius, G. Zauniūtė; ateitininkų sąrašas: V. Gylis, K. Kudžma, R. Rauchaitė. Valdyba tuo būdu ir toliau palieka Chicagoje.

Į revizijos komisiją išrinkti: Vyt. Germanas, Alg. Kėželis, ir J. Šmulskštys (visi nepr.). Gar-

bės Teisman išrinkti: K. Ostrauskas, (nepr.), Vyt. Žvirzdys (ateit.) ir T. Naginonis (nepr.).

Reikia džiaugtis, kad pirmąsyk reguliarių rinkimų būdu į CV pateko net dvi merginos. Kad šis besakytume apie rinkimų sprendimą, negalima užginčyti jų skonio, išskylančio virš siaurų grupinių interesų.

STUDENTŲ ŽODŽIO REDAKCIJAI

"Studentų žodžio" Nr. 6 "Atsistatę paminėti" skyrelį, paliečiant mano straipsnelių mintis (žiūr. "Dirva", balandžio 16 d., 5 p.), buvo išsireikšta, jog aš klystu ir klaidinu. Čia neįžūriu nei blogos valios, nei poleminių elementų iš recenzento (ar recenzentų) pusės, o tikrai girtiną dėmesio atkreipimą į mano pasisakymus katalikiškojo jaunimo žurnale. Ne dėl to, kad nesutikčiau su skyrelio atsiliepimais, bet vedamas minties, jog buvau savo žodžiuose nepilnai supras tas, matau reikalo trumpai pastabai.

KAD ŠIRDYS LIETUVIŠKAI PLAKTŲ

V. KAVALIAUSKAS

Lietuvių tauta yra sukūrusi nuostabių meno kūrinių. Rūpin-tojėlis, Pakelių kryžiai, tyli, švelni ir liūdna liaudies daina ir šokis, gimęs iš Baltijos bangų ritmo ir išaugęs Nemuno pakrančių sodybose, sudaro kažką amžinai gražaus ir mielo, neat-siskiriamo nuo lietuvių gyvenimo, jo širdies ir sielos.

Lietuvių liaudies daina jau seniai, kad ir nedrąsiai ir kukli, kaip ir ją dainuojanti lietuvi mergaitė, išėjo į Vakarų pasaulį ir buvo su meile sutikta didžiųjų meno ir mokslo vyrų — Herderio, Lessingo, Goethe's. Tačiau ji gyva — drauge žodis ir melodija — išėjo į Vakarus tik tada, kada ir lietuvis turėjo palikti savo namus. Šiuo kartu svetur iškeliauvo ir lietuvių liaudies šokis, kuris visoje tremties kelionėje taip nuosirdžiai, lyg gyva tautos gyvenimo dalis, buvo sutiktas lietuvių, o taip pat ir svetimųjų, ir kiekvienas naujas šokėjų vienetas su džiaugsmu buvo sveikinamas.

Šiuo kartu ypač norėtusi pasi-džiaugti Clevelando Lituanisti-nės Vysk. M. Valančiaus Mokyklos tautinių šokių vienetu (va-dovaujama mok. L. Sagio), kur-is šauniai pasirodė Tautų Festi-valy ir neperseniai Tėvų Ko-miteto surengtame koncerte. Puiku! Tai, be gražaus lietuvių atstovavimo, dar svarbu esteti-nio ir tautinio auklėjimo atžvil-giais. Jei kovoje su nutautimu yra svarbus lietuviškas spaus-dintas žodis, daina, tat tuo la-biau turi būti vertinamas tau-tinis šokis, kuris, vieno angli-mokslininko ir literatūros kriti-ko (Havelock Ellis) žodžiais, simbolizuoja vitalinį visatos ritmą ir yra kilniausias, labiau-

Teigdamas, jog sovietinis švietimas pagrįstas (tarp kita ko) ir sovietiškosios utilitarinės moralės principu, minėtam sky-relyje pabrėžto žodžio nepavar-tojau keiksmažodžiu. Kad šis principas paneigia absoliučias vertybes, plaukia gi iš sovietų juristo Pashukano apibūdinto etikos principo, kurio dalis str-minimo absoliutumo prasmei nusakyti yra tame pat sakinyje išreikšta: "kas naudinga šian-dien, gali būti nenaudinga ry-toj". Pastabai, kad to auklėjimo idealu yra absoliutinis sovieti-nis idealistas, prieštarauti nenoriu. Tas priklauso nuo to, kaip absoliučios vertybės supran-tamos. Utilitarumo reikšmė šiame pavartojime taip pat tame pa-šime sakinyje apibūdinta — "kas naudinga klasei".

Pastaba apie kuršius tiksles-nė, negu mano išsireikšimas.

Pripažindamas "Studentų žo-dį" iškeltų mano str. liešančių pastabų vertingumą, jo redak-cijai reiškiu pagarbą.

Kęst. Kudžma

Mes duodam ir iškeičiam Eagle Stamps

THE MAY CO'S BASEMENT

Atnešk spalvą, grožį ir patogumą į savo namus!
PAPRASTAI \$2.99 TV AR SUOLIUKAS

Pakojis

2.99

Šie spalvų rinkiniai:

- Raudonos ir žalios
- Raudonos ir pilkos
- Žalios ir pilkos
- Rudos ir melsvos
- Žalios ir rausvos
- Mėlynos ir pilkos

Dangiškas patogumas užsidėti kojoms... sėdėti žiūrint televizijos... naudoti vaikų kambarielyje. Aprauktas su plaukama Vinil plastiką! Atrodo, kad... nešiojasi kaip oda. Netrūkineja, neblunka ir neplyšta. Rinkitės iš šių gerų naujų rinkinių.

Pašto ir telefono užsakymai priimami šeštadienį iki 5:30 ir pirmadienį nuo 9 ryto iki 9 vakaro. Saukite Cherry 1-3000.

The May Co.'s Basement Floor Coverings Department

Rūšis B

Kūdikų, vaikų ir mergaičių lygios elnio odos

BASINIAI SANDALAI

Pašto ir telefono užsaky-mai priimami iki 5:30 ir pirmadienį nuo 9 ryto iki 9 vakaro.

Saukite Cherry 1-3000

Tikrai elnio su Panco padais

Kūdikų dydžiai 5-8
Vaikų dydžiai 8½-12
Mergaičių ir paauglių dydžiai 12½ iki 3.

1.99
pora

TIKTAI pilno pločio

Stiprus vasariniai basų kojų sandalai tik už 1.99! Val-kai mėgsta juos... jie yra taip gražūs, taip patogūs. Išdūrėti priekiai, dvigubi dirželiai, platus korpūlis, augančios kojos. Ilgai nešiosis.

The May Co.'s Basement Children's Shoe Department

H. E. ECKES,
garsinimų direktorius

METINIAM SKELBIMŲ KONKURSE

East Ohio Gas Company lai-mėjo šešias dovanas: dvi pir-mas, tris antras ir vieną trečią. Tai dovanos už spaudos ir radijo skelbimus, už įvairius plaka-tus ir langų dekoracijas. Kon-kurse dalyvavo US, Kanados ir Kubos firmos.

CLEVELAND TRUST

Cleveland Trust Co. direktorių komisija patvirtino procentų už indėlius pakėlimą nuo 1% iki 2%, pradedant 1953 liepos 1 d. Šis bankas jau veikia 59 me-tus, turi virš \$500,000,000 san-taupų ir yra "didžiausias tarp ritmą ir yra kilniausias, labiau-

Lit. mokyklos šokėjos: (I eilė, iš kairės į dešinę) D. Benokraitytė, M. Maziliauskaitė, M. Titaitė, R. Zagarskaitė, G. Mariūnaitė; II eilė: E. Gecevičiūtė, G. Gulbinaitė, V. Žilionytė, N. Židavičiūtė, R. Staniškytė, V. Steponavičiūtė, I. Švarcė, G. Maciulevičiūtė. (E. Žilionis, grupės muzikantas).

Clevelande ir APYLINKĖSE

MINĖJIMAS, PRAKALBOS, VILTIES NAMO ATIDARYMAS

Gegužės 16 d. 7:30 val. vakaro Clevelande, Cleveland Hotel patalpose, įvyksta Juozo Bačiūno 60 m. sukakties minėjimas. Pakvietimai į minėjimą gaunami Dirvoje, pas J. Salasevičienę, K. S. Karpių ir J. Leimoną. Prasmės iš anksto jais apsirūpinti.

Gegužės 17 d. 11:30, tuoj po pamaldų, Lietuvių salėje adv. A. Olio ir Tautinės Sąjungos pirmininko A. Lapinsko prakalbos. Visi rezervuotiems laikas įdomias prakalbas išgirsti. Po prakalbų Vilties namo atidarymas.

Sirdingai kviečiami visi Vilties Draugijos nariai, rėmėjai ir visi Dirvos draugai.

LANKĖSI V. ZAMBLIAUSKAS IS WATERBURY

Vaclovas Zambliuskas, anksčiau gyvenęs Clevelande, lankėsi Dirvos redakcijoje F. Saukevičiaus lydimas.

V. Zambliuskas čia atvyko į dėdės Ch. Katilyno laidotuves. Velionis buvo sulaukęs virš 70 m. amžiaus.

V. Zambliuskas apžiūrėjo Vilties namą ir ta proga įstojo į Vilties Draugiją \$25.00 įnašu.

LANKĖSI BOSTONIEČIAI

Mok. Blumai ir prekyb. Grabliauskas kelias dienas viešėjo Clevelande.

PAKVIESTAS BENDRADARBIAUTI

Jonas Rimašauskas yra pakviestas bendradarbiauti Lietuvių Enciklopedijoje. Jis rūpinsis medžiaga liečiančia mūsų tautos aukas laike paskutiniųjų okupacijų.

RASTO KLUBO POSEDY,

geg. 9 d., p.p. Balašaičių bute pranešimą apie dramos konkursą padarė A. Augustinavičienė. Buvo karštai diskutuotas aktualių, šviežių įvykių kaip literatūrinės tematikos vartotinum klausimas.

Klubo seniūnas V. Mariūnas trumpai apžvalgė praėjusių metų veiklą, davė kai kurių sugestijų atečiai ir pasiūlė išrinkti naują valdybą. Bet susirinkimas paliko valdyboje tuos pačius asmenis: V. Mariūną, A. Balašaitienę ir E. Skujenieką.

Susirinkimas šiltai padėjo Balašaičiams už jaukų priėmimą.

PARDUODAMAS NAMAS

E. 96 St., į šiaurę nuo St. Clair, parduodamas vienos šeimos namas. Gaso šildymas. Kaina \$9.000. Parduoda savininkas.

Telef.: PO 1-4021

Pirkit pas savuosius

Amžini nerūdijancio plieno virimo puodai gaunami pas Vytautą Pašakarnį, 1219 E. 61 St., Cleveland, Ohio. Tel. EN 1-7770.

Pilnas komplektas \$69.95. Čia pat galima užsisakyti vienintelį pasaulyje dulkų Siurbli — Sanitatorių su patentuotu ne tik dulkės, bet ir bakterijas sulaukiančiu maišeliu. Su visais priedais \$94.50 arba po 7.00 dolerių mėnesiui išimokėtinai.

Nemokamas demonstravimas. Priimami užsakymai.

ISVEŽIMŲ MINĖJIMAS

Vietos ALT'o Skyrius rengia visiems Clevelando lietuviams bausiųjų Birželio įvykių minėjimą.

Birželio 13 d. vakare bus religinio susitelkimo valanda.

Birželio 14 d. išvežtųjų minėjimas Lietuvių Darželyje.

Minėjime kviečiami dalyvauti visi Clevelando lietuviai. Jaunimo organizacijos dalyvauja organizuotai.

Smulkesnės minėjimo informacijos bus laikraščiuose ir per vietos radiją.

ALT'o Skyriaus Valdyba praneša, visiems savo skyriaus nariams, kad gegužės 31 d. 11 val. 30 min. Birželio įvykių minėjimo ir kitais reikalais yra šaukiamas Lietuvių salėje ALT'o Clevelando skyriaus visuotinis susirinkimas.

GRAZU, LIETUVISKA, ORIGINALU

Aną savaitę skaitau Dirvoje: "Skautų Tėvų ir Rėmėjų Valdyba gegužės mėn. 30 d. Lietuvių salėje rengia TAUTINIŲ RŪBŲ VAKARĄ." Idomu — pamaniau ir tuoj pat kreipiausi į S. T. ir R. Valdybą smulkesnių informacijų. Štai ką sužinojau:

TAUTINIŲ RŪBŲ VAKARAS, kaip pasakytą, tikrai įvyks. Kad vakaras bus labai gražus, idomus ir originalus — netenka abejoti, nes tuo rūpinasi, draug su Valdyba, ir didieji mūsų skautų bičiuliai: Mikulskiai, Žilinskiai, Jonaitienė, Jokubaitienė ir kiti.

Vakaro programą sudarys: a) meninė dalis (dainos, gyvieji paveikslai ir kt.), b) stilizingų tautinių rūbų konkursas ir c) bendras vakaro dalyvių, pasipuousių tautiniais rūbais, paradas. Konkurso laimėtojams bus paskirstytos vertingos premijos. Tikimasi, kad daug vakaro dalyvių atvyks pasipuoę tautiniais rūbais.

Meninę dalį ruošia Mikulskienė, Mikulskis ir dr. Žilinskienė. Programai pritaikytas dekoracija paruošė dail. Žilinskas. Tautinių rūbų konkursą praves ir premijas paskirstys Jonaitienė, Mikulskienė ir dr. Žilinskienė.

Vakaro metu svečių alkį ir troškulį nuramins turtingas bufetas. Kad bufetas būtų tikrai turtingas, tuo pasirūpins Jokubaitienė, kitų ponių-skautų bičiulių talkininkaujama. Programai pasibaigus — šokiai, griežiant geram orkestrui.

Deja, Lietuvių salė tegalės priimti tik mažą dalį mūsų tautiečių, norinčių pamatyti šią patriotinę tautinių rūbų demonstraciją. Tad — "KAS PIRMESNIS, TAS GERESNIS". Pakvietimai į vakarą ir kitas pramogas jau gaunami "Dirvoje", Spaudos kioske, pas platin-

PIRKIT PAS SAVUS NAUJAUSIUS STUDEBAKER IR ĮVAIRIAUSIUS KITŲ FIRMŲ AUTOMOBILIUS.

Čia pat, didelėse dirbtuvėse, atliekami įvairiausi taisymo ir dažymo darbai. Darbas greitas, pigus ir sąžiningas.

ERDELAC STUDEBAKER
Saukti Joną Zemaitį.
8003 Broadway Ave.
Cleveland 5, Ohio.
Telef. BR 1-4100.
Namų telef.: LI 1-0476

Pavasariinių parengimų salėse sezoną užbaikime nuotaikinguoju

Baleta - Muzikos Koncertu

Public Auditorium Little Theater salėje
GEGUŽES 17 D., SEKMADIENI, 7 VAL. VAK.

D A L Y V A U J A :

Baleta solistė ALDONA ŠLEPETYTĖ, prima balerina Carnegie Hall, N.Y. operose ir televizijos programose.
Baleta solistas ALFONSAS LIEPINAS, dalyvaujas baleta pastatymuose didž. Amerikos miestuose.
Pianistas ALEKŠAS MROZINSKAS, dirbąs kaip akomponiatorius operos ir baleta stud.
Biletai: po \$2.50; \$2.00 ir \$1.00 gaunami Spaudos kioske, "Dirvoje", pas P. Gruodį, tel. HE 1-8424 ir V. Palubinską, tel. HE 1-8423 ir prieš koncerto pradžią salės kasoje.
Rengia "Ateities" klubas

tojus, o parengimo vakare ir prie įėjimo.

Visos lėktuvės, turinčios tautinius rūbus, kviečiamos dalyvauti vakare jais pasipuošusios. Turinčios vertingus, išlaikyto stiliaus ir būdingesnius rūbus, kviečiamos dalyvauti tautinių rūbų konkurse. Pastarosios registruojasi iš anksto pas St. Mokuviene. Adresas: 7207 Lockyear St., tel. HE 1-3607.

Vakaro pelnas skiriamas mūsų skautams paremti: stovyklavietei, būklui nusamdyti ir kt. Tad paremkime jaunimą, pasiūvusį tarnauti DIEVUI, ARTIMUI ir TĖVYNEI, skaitlingai dalyvaujant TAUTINIŲ RŪBŲ vakare. Skautų bičiuliai

ĄŽUOLAI I CHICAGĄ

Gegužės 17 d., sekmadienį, Clevelando Ąžuolų oktetas veža savo dainų pyne Chicago lietuvių kolonijai.

4 v. p. p. Lietuvių Auditorioje skambės lietuviškos dainos, lietišis Verdi, Weber, Gounod operų melodijos ir t.t. Tai bus oktetų pavasarinis koncertas — šio darbingo sezono užbaigtuvės. Metų bėgyje Pittsburgh, Clevelandas, Rochesteris, New Yorkas, Detroitas, Chicago buvo apilankyti dainuojančio Ąžuolų oktetu. Oktetui vadovauja Julius Kazėnas.

Šį pavasarį Ąžuolų oktetu Chicago koncertą ruošia Lietuvių Auditorijos šeiminkai.

CLEVELANDO NEO-LITHUANŲ PRANESIMAS

Gerbiamas Redaktoriau, Malonėkite artimiausiam "Dirvos" numeryje atspausdinti žemiau paduodamą gegužės 10 d. įvykusios Clevelando Neo-Lithuanų seigos nutarimą: — Imdami dėmesin Coll. Johno Leono elgesį, nesuderinamą su Korp. ideologija ir tradicijomis, Clevelando Neo-lithuanai nuo jo atsirišo.

Julius Smetona,
Clevelando Neo-Lithuanų Pirmininkas

8500!

Dviejų šeimų namas, tarp Superior ir St. Clair. Labai pigiai ir tuoj gali įsikraustyti.

Ray Nausneris
UL 1-3919 LI 1-9216
11809 St. Clair

NAMŲ REMONTAS, DAŽYMO BEI DEKORAVIMO DARBAI

atliekami sąžiningai, greitai ir pigiai. Kreiptis: V. Rickus, tel. HE 2-0683 (vakarais nuo 6 iki 11 val.) arba — 1505 Addison Rd.

PIX BEVERAGE

45 rūšių alaus — visoki gaivinantieji gėrimai, vynas ir šampanas. Turime Baltos Meškos alų. (prancūziškas)
Parengiama vestuvėms, baliams, pobūviams. Nemokamas pristatymas dieną ir naktį. Atmeta ir trečiadieniais iki 1 val.
6903 Superior Ave. EX 1-3311

ARCHITEKTO S. KUDOKO TELEFONAS

Mums pranešė, kad naujoje Dr. S. Kudoko rezidencijoje telefonas jau įvestas. Numeris tas pats — KE 1-8295.

CLEVELANDIEČIAI CHICAGOJE

Gegužės mėn. 3 d. Clevelando atžalyniečiai parodė K. Binkio "Atžalyną" ir Chicago lietuviams.

Vaidinimas pavyko.

VESTUVES

Gegužės mėn. 16 dieną, 10 val., Mark's bažnyčioje (15724 Montrose Ave.) susituokia Aloyzas Muliolis ir Jeanne Marie.

DAINOS CHORO PIKNIKAS

įvyksta gegužės mėn. 24 d., sekmadienį, 2 val. Naujosios parapijos sode. Įėjimas 50 c.

Pelnas skiriamas Naujosios parapijos bažnyčiai. Bus geras orkestras, bufetas ir įvairi programa. (21)

MOTERIMS

Švarus, lengvas fabriko darbas. Skirstymas, siuvimas ir užuolaidų skyrius. Geros darbo sąlygos. Valandinis ar savaitinis atlyginimas.

Universal Cleaning Co.
1218 E. 71st St.

LIETUVIAI DAŽYTOJAI — DEKORATORIAI

menininko priežiūroje darbus atlieka greitai ir sąžiningai. Namų dažymą ir vidaus dekoravimą duoda metams išimokėjimui.

Kreiptis telefonu: EX 1-4245.

ATIDARYTA NAUJA LEIMON'S CAFE

VISŲ LIETUVIŲ SUSITIKIMO VIETA

Alus. Vynas. Degtinė. Konjakai. Kiti gėrimai
Įvairūs valgiai, šeštadienį vakarais šokiai griežiant geram orkestrui

731 E. 185 ST. KE 1-9737

JŪSŲ VAIKO PIRMA KOMUNIJA YRA VERTA GERIAUSIŲ FOTOGRAFIJŲ

East 79th Studio

1197 EAST 79th STREET Henderson 1-3535
Cleveland 3, Ohio EXpress 1-6716
Kiekvienas vaikas gaus puikų suvenyrą, o tėvai gaus 10% nuolaidą atnešdami šį skelbimą.
Atidarys visą dieną. Sekmadienį nuo 9 ryto iki 4 vakaro.

I. J. SAMAS, JEWELER

Sveicariški ir geriausi Amerikos laikrodžiai
Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Įvairūs dovanų pasirinkimas.
7007 Superior Ave. Greta Ezella Theatre
Telef.: EX 1-3969. Bute: WA 1-2354

4 KAMBARIŲ COLONIAL NAMAS

Prie Terrace Rd., į pietus nuo Euclid ir į rytus nuo Superior. Moderniška išvaizda, labai jaukus viduje. Idealus dideliai šeimynai. Gaso apšildymas, variniai vamzdžiai. Visai netoli nuo mokyklos ir autobuso stoties. St. Philomenas parapijoje. Labai graži vietovė. Žema kaina: tik \$14500.

Kreiptis pas Flora Fischer,
2118 Noble Rd.
GL 1-6927 Res. EV 2-0718

Patar! kaimynui
prenumeruoti
D I R V A!

BEFORE
YOU BORROW
TO BUY A HOME
GET OUR
LOW RATES AND
HELPFUL TERMS

LIETUVIŲ KLUBO SVETAINĖ IR SALE

6835 SUPERIOR AVE.

Klubo ir salės vadovybė kviečia visus Clevelando lietuvius įstoti į Lietuvių Klubą ir nuolat lankytis svetainėje. Penktadieniais specialūs parengimai.

Kviečia visus lietuvius savojoje salėje daryti susirinkimus, atšvęsti vestuves, rengti vakarus ir koncertus.

PAVASARIS!

Pavasaris yra naujų sumanymų ir veikimo laikas. Pavasarij kyla noras pirkti, statyti, taisyti arba pagerinti namus.

Tiems visiems reikalingas Lietuvių Banke galima gauti paskolą lengvomis išimokėjimo sąlygomis. Lietuvių Bankas per ilgą eilę metų turi didelį patirtimą ir Jums geriausiai gali padėti.

Lietuvių Bankas yra saugi ir pelninga taupymo vieta. Kiekviena knygtė apdrausta Federal Insurance Corp iki \$10.000.

Darbo valandos nuo 9:30 iki 3:00 val.
Trečiadieniais iki 12:00, šeštadieniais iki 1:00 val.

THE SUPERIOR SAVINGS AND LOAN ASS'N.

6712 Superior Ave. HE 1-2498
Cleveland, Ohio

Clevelandiečiai DABAR gali pamėgti
• Vasaros VEDINIMĄ • Žiemos ŠILDYMĄ
su **MONCRIEF** VISU METU
Itaišymu

P J KERSIS

716 Society for Savings Bldg.—Cleveland, Ohio

OFISO TELEF. MAIN 1-1773. REZIDENCIJA: PENINSULA 2521
Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiesčiuose, kreipkitės į mane, gausia pigia kaina. Taipgi gausit patarnavimą įvairiose apdraudose-insurance reikalauose.
Sutaisau paskolas pirmo morgečio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

Pilnai padengta apdrauda UTah 1-4515

WM DEBBS PAINTING CO.

WM. DEBBS
Namų Pagražinimas iš Vidaus ir iš Lauko
7526 Star Avenue Cleveland 3, Ohio

Wilkels Funeral Home

Valdžios pripažinta laidotuvių direktorė
Aldona Wilkels - Wirby
Pilnas laidotuvių patarnavimas
—HAMMOND VARGONAI PER SERMENIS—
6202 SUPERIOR AVE. Henderson 1-9292

JAKUBS & SON FUNERAL HOME

Vėsinamas oras Jūsų patogumui
Della E. Jakubs & William J. Jakubs
Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
25 metų simpatingo ir rimto patarnavimo
6621 Edna Avenue ENdicott 1-1763

Redakcijos ir administracijos adresas — DIRVA, 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. — Telefonas: Henderson 1-6344. Redaktorius Balys GAIDŽIŪNAS (buto telefonas: GARfield 1-7406).

MOTINA

Kiekvienam žmogui žodis motina yra mielas ir brangus. Tas žodis sukelia mūsų sieloje nuostabių vaizdų, o našlaičio veidas ašaromis suvilgo. Motina, nors jos veidas ir raukšlės vagojamos, jos širdis ir gaivinanti. Nenuostabu, kad vaikas ir užaugęs ilgisi tėvų namų, nors svetur jani ir labai gerai sekiasi.

Namo skuba duklė iš mokyklos, sūnus iš didmiesčio, kad motinos prieglobstyje užmirstų savo rūpesčius.

Tikrai, gyvenime nėra nieko, kas atstotų gerosios motinos širdį, bei jos rankas. Motinos širdis yra nepaprastos ir neįskenkamos meilės šaltinis. Ji gy-

vena tik savo vaikams. Nekarta vaikas ir skaudžiai įžeidžia savo motiną, bet ji greitai visą pamiršta ir atleidžia.

Pasakojama, kad vienas jaunuolis labai mylėjęs vieną mergaitę. Ji jam buvusi brangesnė už viską. O toji mergaitė buvo savimylės pilna ir kietaširdė.

Kartą ji tarusi vaikui: "Jei tu tikrai mane myli, eik nužudyk savo motiną ir jos širdį atiduok mano šuničiui. Jaunuolis taip ir padarė: išplėšęs motinos širdį ir jau nešęs mergaitę. Beskubėdamas suklupęs ir parpuolęs. Motinos širdis iškritusi iš jo rankų ir nusiritusi į griovį. Bet iš griovio pasigirdęs tylus jos balsas: "Sūneli, gal skaudžiai susižeidei."

Motinos garbei didieji pasaulio poetai ir menininkai sukūrė gražiausius kūrinius. Garsusis Amerikos prezidentas Linkolnas apie save yra pasakęs: "Kas aš

esu ir kuo galiu tikėtis būti, už viską aš esu dėkingas savo motinai."

Lietuvė motina priešpaudus laikais, sugebėjo išlaikyti nepalaužtą lietuviybę. Gi jos lopšinė daina įdiegė jos sūnų ir dukterų krūtinėn meilę gražiosios Lietuvos.

Brutalus bolševizmas peršasi meškiškai patarnauti, pavesdamas vaikus valstybės globai. Koks gali būti rojus ten, kur neskamba lopšinė daina ir kur kūdikis nemoka ištarti motinos vardo.

Mačiau kapinėse iš balto granito iškaltą motinai paminklą. Motina pasilenkusi prie mažučio kūdikio. Apačioje iškaltas vienišelis žodis motina. Kaip skulptorius granito uoloje, taip mes savo širdyje, iškalim motinai padėkos paminklą ir parašykim ant jo: "Motina"! Kun. Z.

PROF. J. ŠIMOLIŪNUI 75 METAI

Šių metų gegužės mėnesio 30 dieną Racine, Wisconsin kolonijos lietuviai rengia, 75 metų amžiaus proga

ISKILMINGĄ VAKARIENĘ — PAGERBIMĄ

Profesoriui Dr. Inž. J. Šimoliūnui, Lietuvoje — Vytauto Didžiojo Universiteto Kaune profesoriui, Vokietijoje — Pabaltijo ir Unros Universitetų profesoriui, šiuo metu Pasaulio Lietuvių Inžinierių ir Architektų Sąjungos pirmininkui.

Vakariene — pagerbimas įvyks Danish Brotherhood Hall, 710 Grand Avenue, Racine, Wisconsin, gegužės mėnesio 30 dieną, šeštadienį, 7 val. vakaro.

Rengėjai kviečia vakarieneje dalyvauti Gerb. Profesorius bičiulius, pažįstamus, kolegas ir mokinius. Norintieji dalyvauti prašomi iš anksto apie tai informuoti rengėjus šiuo adresu: Stasys Budrys, 1018 Birch Street, Racine, Wisconsin, tel. 4-1228. Tuo pačiu adresu siųstini ir sveikinimai.

Svetainėje vietų skaičius nėra ribotas, įėjimas \$3.00.

Premija jaunimui

"NERIES" Stip. Fondo steigėjai: dr. J. Kazickas ir dr. K. Valiūnas, bendram posėdyje su Fondo globėjais: A. Simučiu, dr. Vl. Viliamu ir P. Jurkum, svarstė studijuojančio lietuviškojo jaunimo problemas ir, norėdami jam pagelbėti bei suinteresuoti studijavimo galimybes ir dar nestudijuojančius, nutarė skirti konkursiniu keliu 200 dol. premiją už geriausiai parašytą darbą tema:

Mokslo siekiančio lietuviškojo jaunimo problemos ir jų sprendimas.

Konkurso dalyviams nustatytos tokios sąlygos:

1. Konkurse gali dalyvauti tik Lietuvos Studentų Sąjungos J. A. Valstybės nariai ir abiturientai, šį pavasarį baigę aukštesnias mokyklas, ir už J. A. Valstybių ribų gyvenantieji visi lietuvininkai ir abiturientai.

2. Visas darbas turi sudaryti tarp 8 ir 15 rašomąja mašinė rašytų (dviguba interlinija) puslapių (2000-4000 žodžių), kuris atsiunčiamas ar įteikiamas Stipendijų Fondui iki rugpjūčio mėn. 15 d. Darbas rašomas vienoje lapo pusėje ir patirašomas slapyvardžiu, kartu pridėdant užklijuotą voką, ant kurio užrašytas tas pats slapyvardis, o voko viduje raštelis su slapyvardžiu ir autoriaus tikrąja pavarde bei adresu. Šalia pavarde reikia nurodyti kokius mokslus ir kokiam universitetui ar kolegijai studijuojate.

3. Darbus įvertinti ir geriausią jų išrinkti sudaryta juri komisija, į kurią pakviesti ir maloniai sutiko įeiti dr. Br. Nemickas, Leon. Dambriūnas ir Paulius Jurkus — "Neries" Stip. Fondo globėjai.

4. Juri komisijai yra rezervuota teisė, reikalui esant, premiją dalyti pusiau, kaip ir teisė skelbti spaudoje premiją laimėjusį darbą.

5. Juri komisijos nutarimas skelbiamas vieno mėnesio laikotarpyje, skaitant nuo rugpjūčio mėn. 15 d.

Visi konkurso darbai siunčiami "Neries" Stip. Fondui tokiu adresu: Mr. A. Simutis, Neries Scholarship Fund, 41 W. 82nd St., New York 24, N. Y.

PAJIESKOJIMAS

Jiešokma Celestino Petriko su šeima, anksčiau gyveno Waiden'o stovykloje, amerikiečių zonoje.

Medic. seser Eugenijos Kinaitės, gyvenusios Vokietijoje, amerikiečių zonoje.

Albina Bakūnas, 853 East 72 St., Cleveland 3, Ohio

KAS
UZSISAKE
DIRVA —
TAS NESIGAILEJO!

GYDŪNAS

Visame krašte pradėjo steigtis Jaunimo Draugijos, kaip Rūta, Ažuolas, Aušra, Žiedas, Spindulys, Dobilas, Lelija ir t.t. 1913 m. Tilžėje įsteigė lietuvių gimnazijos mokinių draugija Karadas. Kadangi šios ir kitos, jau anksčiau įsteigtos draugijos veikė paskirai, kilo sumanymas įsteigti vieną draugiją, kuri visų draugijų veiklą koordinuotų ir jas sujungtų į vieną organizaciją.

1912 m. rugpjūčio mėn. 11 d. Tilžėje suauktame visų Mažosios Lietuvos atstovų suvažiavime, suvažiavimo pirmininku buvo išrinktas Vydūnas. Čia pat buvo priimtas ir jo pasiūlymas įsteigti Mažosios Lietuvos draugijų Santarą, kuri egzistavo ligi antrojo pasaulinio karo pradžios.

Vydūno ugdamoji bei skleidžiamoji lietuviška giesmė bei daina žadina Mažosios Lietuvos jaunimo tautinius jausmus ir jo sąmonę, dorino jį ir auklėjo į estetinį skonį. Vydūnas šioje srityje dirbo nepailstamai.

Vydūnas, kartu su jauniausiu broliu Albertu, kurį jis, pinigų pasiskolinęs siuntė į Berlyną muzikos akademiją muzikos mokytis, atostogų metu studijavo įvairius muzikos reikalus ir karstų gildeno klausinį lietuvišką operą parašyti. Jo talentingo brolio ankstyva mirtis šitą ir daugel kitų sumanymų sutrukdė.

Vydūnas labai mėgo arfa skambinti. Po rašymo pailsę jis atsisėdavo prie šito instrumento ir jo balsuose rasdavo poilsį. Savo jaunesniose dienose jis buvo išmokęs trimtuoti. Vasaros metais, saulei leidžiantis, nekarta pasigirdo iš Ramblingo kalno trimto balsai, kurių aidai teli nuskambėjo per Nemuno lankas.

Garsusis Rambynas, kur žiloje senovėje degdavo lietuvių šventosios ugnies aukurai, tautiškos muzikos garsai ir nepaprastai gražūs gamtos reginiai, padėdavo Vydūnui pajusti plandancią praeities laikų dvasią ir ją įkūnyti savo kūriniuose — prieš keletą metų rašė A. Merkelis savo straipsnyje apie Vydūną. Jis taip pat mėgo kankles. Savo sukomponuotas dainas jis išleido pavadinimais: Lietuvos Aidos, 1904 m. ir Lietuvos Varpeliai, 1909 metais.

Kaip aš Vydūną 1947 m. vasarą Detmole paskutinį kartą mačiau ir kalbėjau, jis prisiminė anų, senai praėjusių laikų, kai dar prieš pirmąjį pasaulinį karą dideliu mastu buvo veikiamas, kai Jokubinėje kartais negalėjo tilpti visi lietuviški parengimų lankytojai, kai daugel turėjo grįžti atgal. Šiuos parengimus, anot jo žodžių, lankė ne tik lietuvininkai, bet ir vokiečiai. "Bet visuomet mūsų didieji priešai radosi ir mūsų pačių tarpe" — aiškino Vydūnas. "Tuomet man buvo priekaištama, kodėl mes kviečiami į mūsų parengimus, į mūsų dainų šventes ir vokiečius, ir kodėl mes kai kuriais atsitikimais net jų šventėse dainuojame." Minėjo ir pavardes tų, kurie jį ir Giedotojų Draugiją daugiausiai pildavo. "Bet koks čia galėjo būti nusikaltimas tai darant" — klausė Vydūnas: "Lietuvininkai tuomet tikriausiai galėjo didžiulis, jeigu kitos tautos nariai norėjo pasiklausyti lietuviškų dainų."

Tai buvo anie Apšros laikai, kai Vydūnas kartu su patriarchy Jankumi budino lietuvininkų tautinę sąmonę. Jankus su savo Birute veidavo grynai politiniai, Vydūnas su savo giedotojais grynai kultūriniai. Vienas padėjo kitam, abu siekė vieno tikslo, krašto gyventojų tautinės sąmonės budinimo, nors kartais vienas kitą nesuprاندami.

Nors ano pasimatymo metu Vydūnas turėjo arti 80 metų amžiaus, reikėjo stebėtis jo skaidria atmintimi ir dabartinės padėties supratimu. Pažvelgęs į jo asketišką, inteligentišką, pailgą veidą, mėlynas akis ir ilgus baltus plaukus, manei matęs vieną iš anų, jau seniai praėjusių laikų užsilikusį vaidylą, dainavusį apie Lietuvos galingų laikų kovas ir pergales. Kalbant jo akys žibėjo, lyg kokios vidujinės šviesos šviečiamos. Vydūnas kalbėjo gražia liankininkų tarme, pamažu, apgalvodamas ir vartodamas kai kuriuos iš jo veikalų mums žinomus specifinius išsireiškimus.

Giedotojų Draugija buvo ta Vydūno priemonė, per kurią reikėsi jo visuomeninė, kultūrinė ir meninė siela. Jis keldamas lietuvininkų tautinį supratimą, lietuvių kultūrą, siekė kultūringo ir taikingo sugyvenimo su vokiečiais bei kartu smerkdamas vokiečių šovinistinį nacionalizmą.

GYDONAS POETAS

Po Kristijono Donelaičio Vydūnas yra žymiausias Mažosios Lietuvos poetas ir rašytojas. Per savo ilgą ir nepaprastai darbštų amžių jis yra parašęs apie 70 dramatinio, kultūrinio, visuomeninio ir filosofinio turinio veikalų, neskaitytą jaunesnėse dienose išleistų dainų rinkinių ir rašinių įvairiuose žurnaluose ir laikraščiuose.

Vydūnas savo raštus sukūrė specifine, jo sudaryta rašyba, dabar pavadinta vydūniška. Pa-grindan jis emė gražiąją Nemuno ir Šešupės pakrantiuose kalbamą lietuvišką tarmę ir kai kurias specifines kalbos ypatybes, šnekaamas į šiaurę ir rytus nuo Klaipėdos miesto. Savo rašybą sudarydamas jis norėjo parodyti lietuvių dvasios nepriklausomybę, išmesdamas iš rašybos visas nosines ir raidę č, ją pakeisdamas raidėmis: ti, vieton mačiau-matiau, daryčiau-daryčiau. Tuo jis norėjo paimti kalbai slavišką skambėjimą ir slavišką vaizdą. Raidėi š jis davė specifinį ženklą. Visuomet var-tojo dviskaitą, kaip Lietuvoje buvo kalbama. Dar, kai kalbai trūko tam tikrų terminų, jis juos nukalė sulg jos kalbos jausmo, eidamas atgal per graikų kalbą net į tolimą sanskritą, kurį jis gana gerai pažino. Jis savo kalbą ir rašybą var-tojo ligi paskutinių gyvenimo valandų. Rašydamas straipsnius laik-raščiams ir žurnalams jis prašydavo redaktorių palikti jo kalbos ir rašybos savumus. Šita vydūniška rašyba ir kalba buvo kiek praplitusi Mažojoje Lietuvoje, bet Didžiosios Lietuvos žmonėms ji, deja, liko svetima.

Velionis iš pat ankstybiausių laikų savo raštuose pasirašydavo pseudonimu: V y d ū n a s. Kaip matyti iš kai kurių rašinių laikraščiuose ir posakių kalbose, jo reikšmė nevisai aiški. Nekarta turėjau progos su juo dēlto kalbėti. Jo aiškinimu šaknis: Vyd randama giminingoje Sanskrito kalboje, ji taip pat kartojasi kai kuriose indogermaniškos kilmės kalbose, ypač lietuvių, pavyzdžiui: Vytautas, Tautvydas, Mažvydas, Monivydas ir t.t. Ją randame ir lotynų kalboje: videre (matyti) ir lietuvių: išvysti. Prie šito Vyd jis prijungė raides: un, kuri silaba dažnai kartojosi dabar išmirusioje senprūsų kalboje. Pridėjo lietuvišką galūnę: as ir šis šito sudarė slapyvardį: V y d ū n a s. Tai turėjo reikšti: išvystanti, matanti. Vokiečių kalboje tai reikštų: Seher, anglų: seer. Lietuviškas žynys nevisai atitinka, nes žynys turi burtininko prieskonį.

(Bus daugiau)

Čiurlioniečių ir P. Stoskos koncertas

Clevelando lietuviškoji bendruomenė vėl turėjo progą klausytis ir vertinti Čiurlioniečių dainas. Ir šį kartą tą dainą buvo išklausa ypatingu susidomėjimu bei jautrumu: "Čiurlionio" Sambūris savam mieste pasirodė po ilgesnės pertraukos. Antra, tarpe Čiurlioniečių dainų bei šokių, pasirodė reta viešnia, Polyna Stoska, garsioji Metropolitan Operos dainininkė, kurios dainos meną dauguma žiūrovų girdėjo pirmą kartą.

Turiningą ir gausią koncerto programą Čiurlioniečiai padėjo Tėvynės ilgesio motyvais atgauti, J. Gudavičiaus harmonizuota liaudies daina, "Kur giria žaliuoja". Ši daina, kiek kartų ją girdėtum, visada išaukščiau grįdau gimtųjų namų ilgėsį, buvo lyg ir viso koncerto vedantis motyvas, Čiurlioniečiai patiekė didelę ir įvairią programą. Pasigirdo ir seniai girdėtas S. Simkaus Oželis, Alfonso Mikulskio Pamylėjau vakar ir kt.

Nesileidžiant į Čiurlioniečių dainuotų dainų platesnius vertinimus, reikia pasakyti, kad jos buvo išpildytos giliu įsijautimu, išryškinant ne tik balso darną, bet ir jautriausius niuansus.

Čiurlioniečiai, savo išpildomos programos dalį pajavirino dar žinomais liaudies šokiais, būtent, "Šustu", "Blezingėle" ir "Malūnu", kuriuos paruošė Raulina Raulinaitienė. Vykusiai pranešinėjo R. Malcanaitė.

Viešnia, Polyna Stoska, žiūrovų dėmesį patraukė jau savo pasirodymu bei gracinga laikysena scenoje, o savo nuostabią dainą, užbūrė ir pavergė žiūrovų širdis. Polynos Stoskos balsą būtų galima palyginti gal tik su aukšnio varpo tyru skambėjimu.

mu. Viešnia išpildė penkis sve-timų ir tiek pat mūsų kompozitorių kūrinius, be to, dar sudainavo keletą dainų klausytojams prašant.

Polyna Stoska turi tikrai re-to grožio ir tobulai išlavintą balsą, kuris tolygiai gražiai skamba nuo žemutinių gaidų iki auk-sinių viršūnių. Dainininkė savo dainuojamus kūrinius išpildo nuostabiai meistriškai, su nepaprasta gracija. Ypač neužmirštamai praskambėjo jos dainuotos mūsų kompozitorių dainos.

Malonu buvo iš Viešnios patirti, kad ji lietuvių kompozitorių kūrinius dainuojanti ir amerikiečių bei kitų tautų publikai. Dainininkės dainas fortepionu palydėjo koncertmeisteris Louis Lane.

Čiurlioniečiai šaunų koncertą užbaigė tradicine savo daina "Namo". Paskutiniams dainos aidams nuskambėjus, širdį užgulė liūdesys, kad ta graži ir didinga mūsų tautinės kultūros šventė jau pasibaigė.

Malonu pastebėti, kad erdvi Severance Hall salė buvo beveik apipilnė. Tarpe lietuvių žiūrovų, buvo gausiai ir amerikiečių.

Koncerto rengėjas suteikė galimybę nemokamai koncerte dalyvauti Lituanistinės Mokyklos mokiniams. Tik gaila, kad vaikų grupės vadovai, nuvedę vaikus į paskutinio augšto baloną, tuos vaikus paliko vienus. Vaikai, likę be vyresniųjų priežiūros laikėsi neramiai, ypač Polynos Stoskos programos antrojo daly.

Koncerto ruošos visą našta pakėlė Čiurlionietis Juozas Stempuzis. Ir tą darbą atliko vykusiai.

Vytautas Braziulis

PAULA BRIVKALNE

Vos spėjome praleisti vieną žymų muzikalinį įvykį — Čiurlionio ansamblio koncertą su viešnia Polyna Stoska, kai muzikos mėgėjus jau laukia kitas įvykis koncertas: į Clevelandą atvažiuoja viešnia iš Europos, garsioji latvių dainininkė Paula Brivkalne. Jos pirmas koncertas JAV įvyks Clevelande, gegužės 16 d. 8.30 val. vak. Baptist Church Auditorium, 1926 E. 18 St.

Dainininkės karjerą P. Brivkalne pradėjo prieš porą dešimčių metų Rygoje, kur ji per keletą mažesnių scenų pasiekė Baltųjų Rūmų — Rygos valstybinės operos sceną. Tuo laikų ji dainavo išimtinai beveik tikta operetėse, be to ir koncertuose ir Rygos radiofone. Operos žanrą ji galutinai pasirinko tremtyje, Vokietijoje, ir pasiekė stebėtiną rezultatą. 1947 m. ją angažavo Oldenburgo opera. Savo muzikale inteligencija, nepaprasta balso kokybė ir ypatingas partijų interpretavimas ji greit prągarsėjo visoje Vokietijoje. Ypač jinau pasižymėjo Richardo Strauss'o operoje Salome, kur ji galėjo parodyti ir didelių šokėjos gabumus — autotoni viešai ją pripažino geriausia Salome pasaulyje.

Ameriką ji atvyksta tiesiog iš gastrolių Italijoje, o sugrįžus Europon tuojau turės dalyvauti — jau kelintą kartą — R. Wagnerio festivalyje Bayreuth.

Šiuo metu dainininkė vieši Kanados didesniuose centruose, kur vyksta jos koncertai. Ja gėrisi ne vien jos tautiečiai, bet ir svetimačiai. Kiekvienam muzikos mėgėjui patartina nepraleisti progos išgirsti viešnią iš Europos.

Programoje girdėsite J. Vitolio, J. Kalnino, Br. Skultės, G. Haendelio, W. A. Mozarto, H. Volfo ir R. Strauss'o dainas ir operų arijas. Pianu lydės gabioji pianistė Vera Leinvebere, kuri, be to, solo paskambins V. Darzinio, Chopino ir Schuberto kūrinius. Bilietai, kuriuos iš anksto galima gauti pas Burrow, 419 Euclid Ave., uoliai perkami, užtat patartina paskubėti juos įsigyti. Moksleiviams, karo invalidams ir aktingiems kariesams pusė kainos. Vietų kainos 2.50, 2.00 ir 1.50 dol. Koncertas prasidės nustatytu laiku ir pailsėvėlusiųjų lankytojais bus įleidžiami tik pertraukos metu. Nėtoli koncerto salės — parkinimo aikštė. E. S.

Anglijos karalienė Elzbieta ir jos sesuo princesė Margarita Badminton arklių lenktynių stebėtojos.